

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ
I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY KŁOMNICE**

**UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
CZĘŚĆ TEKSTOWA**

SPIS TREŚCI - UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

1	Dane ogólne Stan prawny gruntów	3
2	Uwarunkowania rozwoju gminy Kłomnice wynikające z Koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju oraz z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+	5
3	Zadania służące ponadlokalnym celom publicznym	8
4	Cele i strategia rozwoju gminy Kłomnice	9
5	Warunki i jakość życia mieszkańców, w tym ochrona ich zdrowia Zagrożenie bezpieczeństwa ludności i jej mienia	11
6	Uwarunkowania demograficzne	12
7	Potrzeby i możliwości rozwoju gminy	12
8	Przeznaczenie terenów	14
9	Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę	15
10	Stan ładu przestrzennego i wymogi jego ochrony	17
11	Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej	18
12	Zagospodarowanie terenów	
	1) Użytkowanie gruntów, istniejąca zabudowa	23
	2) Komunikacja drogowa	24
	3) Komunikacja kolejowa	27
	4) Rolnicza i leśna przestrzeń produkcyjna	28
	5) Obszary rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100kW, a także ich stref ochronnych	28
13	Uzbrojenie terenów	
	1) Zaopatrzenie w wodę	30
	2) Gospodarka ściekowa	31
	3) Odprowadzenie wód opadowych	31
	4) Energetyka	32
	5) Gazownictwo	32
	6) Telekomunikacja	32
	7) Gospodarka odpadami	32
14	Stan środowiska	
	1) Budowa geologiczna, ruchy masowe ziemi	33
	2) Stan powierzchni ziemi, gleby, melioracje	33
	3) Wielkość i jakość zasobów wodnych	34
	4) Stan powietrza atmosferycznego	37
	5) Występujące uciążliwości: hałas, wibracje i promieniowanie elektromagnetyczne	38
	6) Klimat	38
	7) Walory przyrodnicze - obiekty i obszary wymagające ochrony	39
	8) Walory krajobrazowe środowiska, w tym krajobrazu kulturowego Rekomendacja i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym lub określenie przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych	39
15	Występowanie obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych Występowanie udokumentowanych złóż kopalin, zasobów wód podziemnych oraz udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla Występowanie terenów i obszarów górniczych	40
16	Wymagania dotyczące ochrony przeciwpowodziowej	41
17	Występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych	43

1. DANE OGÓLNE

STAN PRAWNY GRUNTÓW

Gmina Kłomnice zajmuje powierzchnię około 148 km², jest gminą wiejską, położoną w powiecie częstochowskim, w północnej części województwa śląskiego.

Gmina Kłomnice liczy ok. 13, 5 tys. mieszkańców.

Średnia gęstość zaludnienia wynosi 93 osoby/1 km².

Gmina Kłomnice graniczy z gminami:

- 1) Kruszyna - od północnego-zachodu,
- 2) Gidle - od północnego-wschodu,
- 3) Dąbrowa Zielona - od południowego-wschodu,
- 4) Mstów - od południa,
- 5) Rędziny - od południowego-zachodu,
- 6) Mykanów - od zachodu.

Gmina Kłomnice położona jest w połowie drogi między Radomskiem a Częstochową.

Tradycyjnie obszar ten był związany z Ziemią Wieluńską i województwem sieradzkim.

Przez XIX w. i pierwszą połowę XX w. ukształtowała się sieć gmin, która na tym obszarze przetrwała do 1948 r. Miejscowość Kłomnice należała do gminy Kruszyna, wschodnią część obszaru obecnej gminy obejmowała gmina Konary z siedzibą w Zawadzie, południową część gmina Garnek, a południowo-zachodnią część obszaru gmina Rzeki z siedzibą w Kłomnicach.

W 1948 r. miejscowość Kłomnice przyłączono do gminy Rzeki i nazwę zmieniono na gminę Kłomnice. Od tego czasu było kilka zmian administracyjnych, między innymi czas od 1958 do 1974 r., gdy zamiast gmin funkcjonowały gromady. Przy kolejnej reformie, w 1974 r. powstała gmina Kłomnice w obecnym kształcie. Do województwa śląskiego gmina została włączona w 1999 r.

Centralnym ośrodkiem gminy jest miejscowość Kłomnice, będąca siedzibą władz gminy.

Z ogólnej powierzchni gminy Kłomnice obejmującej 14 785 ha (dane 2014r.):

rodzaj użytku	pow. /ha/	udział w pow.gminy [%/
użytki rolne razem	10748	72,7
grunty leśne	2824	19,1
grunty zadrzewione i zakrzewione	266	1,8
grunty pod wodami razem	118	0,8
grunty zabudowane i zurbanizowane razem	740	5,0
nieużytki i tereny różne razem	89	0,6

Na przestrzeni ostatnich lat powierzchnia użytków rolnych maleje, w szczególności dotyczy to gruntów ornych (spadek w latach 2012- 2014 o 25 ha), zwiększa się powierzchnia użytków leśnych, zadrzewionych i zakrzewionych oraz gruntów zabudowanych i zurbanizowanych (wzrost w latach 2012 - 2014 o 9ha).

Gmina Kłomnice jest właścicielem gruntów o łącznej powierzchni 506,66 ha, w tym: dróg i terenów komunikacyjnych -281,27 ha, gruntów ornych -85,38 ha, łąk -77,55 ha, pastwisk -8,96 ha, lasów -14,24 ha, gruntów zadrzewionych -10,36 ha, terenów mieszkaniowych - 6,91 ha, terenów przemysłowych - 1,45 ha, terenów zabudowanych innych - 9,17 ha, nieużytków 2,16 ha, rowów, wód - 6,30 ha, terenów zurbanizowanych niezabudowanych - 0,63 ha, terenów rekreacyjno-wypoczynkowych - 2,74 ha.

W skład administracyjny gminy Kłomnice wchodzi: 23 sołectwa oraz 50 jednostek statystycznych: wg BIP Urzędu Gminy 30 miejscowości (oznaczone w tabeli pogrubioną czcionką), wg GUS 36 miejscowości i 14 części miejscowości (łącznie 50 wyodrębnionych jednostek statystycznych):

lp	sołectwo	nazwa miejscowości, części miejscowości (kolonia, przysiółek, gajówka)
1)	Adamów	Adamów – wieś Huby – wieś Adamów – kolonia (część miejscowości Adamów)
2)	Bartkowice	Bartkowice – wieś

3)	Chmielarze	Chmielarze – wieś <i>Raków – część miejscowości Chmielarze</i>
4)	Chorzenice	Chorzenice – wieś <i>Mostki – przysiółek (część miejscowości Chorzenice)</i>
5)	Garnek	Garnek – wieś <i>Antoniów – osada leśna (miejscowość Antoniów)</i> <i>Błonie – przysiółek (część miejscowości Garnek)</i> <i>Mościsko – część miejscowości Garnek</i> <i>Poddąbek – część miejscowości Garnek</i> <i>Pod Fabryką – część miejscowości Garnek</i>
6)	Karczewice	Karczewice – wieś
7)	Kłomnice	Kłomnice – wieś Pustkowie Kłomnickie – część miejscowości Kłomnice Jamrozowizna – wieś Janaszów – kolonia (miejscowość Janaszów) <i>Nalesie – osada (część miejscowości Kłomnice)</i>
8)	Kuźnica	Kuźnica – wieś
9)	Konary	Konary – wieś
10)	Lipicze	Lipicze – wieś <i>Lipicze – gajówka (część miejscowości Lipicze)</i>
11)	Michałów Kłomnicki	Michałów – kolonia (miejscowość Michałów)
12)	Michałów Rudnicki	Michałów Rudnicki - wieś
13)	Nieznanice	Nieznanice – wieś; <i>Golgota – część miejscowości Nieznanice</i>
14)	Niwki	Niwki – wieś
15)	Pacierzów	Pacierzów – wieś <i>Łysa Góra – kolonia (miejscowość Łysa Góra)</i>
16)	Rzeki	Rzeki Małe – wieś Rzeki Wielkie – wieś <i>Rzeki Wielkie – kolonia (część miejscowości Rzeki Wielkie)</i>
17)	Rzerzeczyce	Rzerzeczyce – wieś Przybyłów – wieś Pustkowie – przysiółek (część miejscowości Rzerzeczyce) <i>Smardzew – osada (miejscowość Smardzew)</i> <i>Mostki – osada leśna (miejscowość Mostki)</i> <i>Wymysłów – osada leśna (miejscowość Wymysłów)</i>
18)	Skrzydłów	Skrzydłów – wieś Trząska – Zawodzie – wieś <i>Kępa – przysiółek (części miejscowości Skrzydłów)</i> <i>Skrzydłów – osada</i>
19)	Śliwaków	Śliwaków – wieś <i>Grabie - część miejscowości Śliwaków</i>
20)	Witkowice	Witkowice – wieś
21)	Zawada	Zawada – wieś
22)	Zberezka	Zberezka – kolonia
23)	Zdrowa	Zdrowa - wieś

2. UWARUNKOWANIA ROZWOJU GMINY KŁOMNICE WYNIKAJĄCE Z KONCEPCJI PRZESTRZENNEGO ZAGOSPODAROWANIA KRAJU ORAZ Z PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO 2020+

KONCEPCJA PRZESTRZENNEGO ZAGOSPODAROWANIA KRAJU 2030 została przyjęta uchwałą nr 239 Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2011r. (M.P. z 2012r. poz. 252). Jest to najważniejszy dokument dotyczący ładu przestrzennego Polski. Jego celem strategicznym jest efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej zróżnicowanych potencjałów rozwojowych do osiągnięcia konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia i większej sprawności państwa oraz spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej w długim okresie. Zgodnie z tym dokumentem (danymi zawartymi na mapach):

- Gmina Kłomnice została określona jako teren wiejski, o najwyższej przeciętnej wielkości wsi (powyżej 20 wsi na 100km², powyżej 250 mieszkańców przeciętnie w jednej wsi),
- Gmina Kłomnice została określona jako obszar zagrożony depopulacją w niewielkim stopniu, o bardzo niskim poziomie zmiany gęstości zaludnienia (w przedziale od -3 do -1 osoby / 1 km²),
- powiat częstochowski został określony jako teren o stosunkowo niskim stopniu urbanizacji - przy udziale ludności miejskiej wynoszącym od 30 do 40 %, różnica pomiędzy rzeczywistym a formalnym odsetkiem urbanizacji wynosi od 10 do 25 %,
- Gmina Kłomnice ma wyższy od przeciętnego udział mieszkańców w wieku poprodukcyjnym, położona jest w granicach powiatu o przewidywanym słabym wzroście liczby ludności,
- powiat częstochowski ma podstawowe powiązania gospodarcze z miastem Częstochową,
- Gmina Kłomnice została zaliczona do gmin o największym natężeniu wyjeżdżających ogółem do pracy na 1000 mieszkańców (w grupie od 120 do 209 na 1000 mieszkańców), o bardzo niskiej liczbie podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców (od 40 do 60); powiat częstochowski wyróżnia się stosunkowo dużą wielkością produkcji sprzedanej z przemysłu/ 1 mieszkańca,
- w granicach gminy nie występują złoża kopalin (mające znaczenie gospodarcze),
- Gmina Kłomnice posiada bardzo dobrą dostępność transportową, jest bardzo niekorzystnie położona w stosunku do ośrodka wojewódzkiego, przy stosunkowo dobrej dostępności do ośrodka powiatowego; czas dojazdu do centrów ośrodków regionalnych wynosi poniżej 45 minut,
- gmina ma dobrze rozwiniętą sieć wodociągową, słabo rozwiniętą sieć gazową; stosunkowo duża liczba mieszkańców jest podłączona do kanalizacji sanitarnej; przez teren gminy przebiegają sieci przesyłowe elektroenergetyczne; w granicach gminy zlokalizowane są małe elektrownie wodne,
- Gmina Kłomnice, przy bardzo wysokim udziale użytków rolnych wynoszącym >70% ma duży udział łąk i pastwisk (w użytkach rolnych udział gruntów ornych wynosi >75%, udział łąk i pastwisk wynosi <10%, a udział gruntów wykorzystywanych dla produkcji sadowniczo-warzywniczej wynosi <5%); przy przeciętnych warunkach dla prowadzenia produkcji rolniczej (wskaźnik rolniczej przestrzeni produkcyjnej według IUNG w Puławach wynosi od 45 do 60 pkt), cechuje się bardzo niskim dochodami z prowadzonej produkcji rolniczej (towarowość produkcji wynosi do 1000zł/ 1 ha),
- Gmina Kłomnice cechuje się bardzo przeciętnymi walorami krajobrazowymi (wskaźnik różnorodności krajobrazu Shannona-Wieniera według udziału naturalnych i seminaturalnych płatów Corine Land Cover wynosi od 1,6 do 2,0); gmina została zaliczona do krajobrazów niżowych peryglacjalnych równinnych i falistych oraz eolitycznych; powiat częstochowski został zaliczony do powiatów o niskim poziomie zalesienia (od 20 do 30% powierzchni gminy), przy niskim udziale lasów prywatnych,
- gmina nie jest objęta obszarowymi formami ochrony przyrody, ma niewielką ilość zabytków nieruchomych,
- zasoby energii odnawialnej w granicach gminy są stosunkowo korzystne w zakresie energii słonecznej (średnie całkowite promieniowanie słoneczne od 10,00 do 10,25 MJm²x doba, przy sumie rocznej usłonecznienia >1300 godzin), przeciętne w zakresie energii geotermalnej (gęstość strumienia ciepłego ok. 80mW/m²) i energii wodnej, mało korzystne w zakresie energii wiatrowej,
- w granicach gminy nie występują zagrożenia naturalne; 20-30% powierzchni gminy jest zagrożona powodzią lub podtopieniami (zagrożenie wezbrzeniami opadowymi); obszar gminy jest silnie narażony na pustynnienie wskutek niskiej retencji; w granicach gminy występuje stosunkowo duży udział powierzchni o niekorzystnych warunkach dla budownictwa (tereny podmokłe).

W Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 wskazano na wiele zjawisk mających znaczenie dla zmiany zagospodarowania terenu gminy Kłomnice. Są to m. in. kwestie związane ze zmianami w osadnictwie (wzrost intensywności osadnictwa w największych jednostkach osadniczych, zagrożenie znaczącym odpływem ludności z małych wsi liczących poniżej 100 mieszkańców, następujące zróżnicowanie struktury gospodarki na terenach wiejskich wskutek rozwoju funkcji pozarolniczych - produkcyjnych i usługowych oraz mieszkaniowych).

Jak wynika z KPZK obszary wiejskie pełnią różne funkcje - w sferze produkcji (rolniczej i pozarolniczej), miejsca zamieszkania i wypoczynku. Problemem są duże dysproporcje w dostępie do infrastruktury, usług publicznych. Ocena rozwoju obszarów wiejskich wskazuje na konieczność podniesienia ich innowacyjności oraz poziomu cywilizacyjnego. W szczególności należy na tych obszarach wzmocnić rozwój kapitału ludzkiego, infrastruktury technicznej i społecznej oraz wszelkich form działalności gospodarczej prowadzonej na tych obszarach, zwłaszcza poprzez rozwój pozarolniczych miejsc pracy. Polityka przestrzenna wobec obszarów wiejskich określona w KPZK będzie zmierzać do uruchomienia istniejącego potencjału rozwojowego tych obszarów w celu zwiększenia ich konkurencyjności jako miejsca zamieszkania i pracy, wypoczynku oraz prowadzenia działalności gospodarczej i poprawy warunków życia mieszkańców - w tym poprzez tworzenie warunków dla rozwoju działalności gospodarczej, co sprzyjać będzie powstawaniu źródeł dochodu poza rolnictwem.

W Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 wielokrotnie wskazuje się na konieczność rozwoju energetyki zaawansowanej technologicznie, w tym w zakresie pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych, pilną konieczność zwiększenia retencji i zmniejszenia tempa odpływu wód, zwiększanie różnorodności biologicznej i krajobrazowej (w tym wzrost lesistości).

PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO 2020+

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+ przyjęto uchwałą nr V/26/2/2016 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 29 sierpnia 2016r. (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2016r. poz. 4619).

Obszar gminy Kłomnice został zaliczony do następujących obszarów funkcjonalnych:

- miejskiego obszaru funkcjonalnego Aglomeracji Częstochowskiej,
- wiejskiego obszaru funkcjonalnego,
- obszarów funkcjonalnych szczególnego zjawiska w skali makroregionalnej: terenów zamkniętych i narażonego na niebezpieczeństwo powodzi,
- obszarów kształtowania potencjału rozwojowego: udokumentowanych złóż kopalin, ochrony krajobrazów kulturowych oraz cennego przyrodniczo i ochrony i kształtowania zasobów wodnych (cały obszar województwa śląskiego).

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+ określa sposoby wykorzystania poszczególnych obszarów funkcjonalnych, w dostosowaniu do ich specyfiki.

Zgodnie z przyjętymi celami polityki przestrzennej województwa i sposobami ich realizacji, na mapach:

1. cel 1 - Nowoczesna Gospodarka :

Dla tworzenia warunków przestrzennych rozwoju przedsiębiorczości, innowacyjności gospodarczej i transferu technologii obszar gminy Kłomnice został oznaczony jako obszar rozwijania:

- specjalnych stref ekonomicznych w miejskich obszarach funkcjonalnych,
- inkubatorów przedsiębiorczości, przede wszystkim w obszarach występowania kumulacji problemów społeczno-gospodarczych,
- parków przemysłowych poza obszarami śródmiejskimi na obszarach poprzemysłowych.

Dla poprawy dostępności wewnętrznej regionu obszar gminy Kłomnice został oznaczony jako obszar rozwijania niskoemisyjnego transportu publicznego oraz obszar tworzenia centrów przesiadkowych w pobliżu głównych węzłów i ciągów komunikacyjnych; wzdłuż drogi krajowej wyznaczono obszar:

- kształtowania systemu powiązań wewnętrznych,
- wspierania zintegrowanego systemu transportu multimodalnego,
- rozwijania i integrowania systemów transportu publicznego.

Ponadto całe województwo śląskie zostało oznaczone jako obszar:

- rozwijania i tworzenia zintegrowanego systemu szlaków infrastruktury rowerowej,
- zapewnienia dostępu do usług w zakresie: gospodarki wodno-kanalizacyjnej, odpadami, zaopatrzenia w energię elektryczną i gazową, systemów teleinformatycznych.

2. cel 2 - Szanse rozwojowe mieszkańców - zapewnienie mieszkańcom dostępu do usług publicznych :

Gmina Kłomnice została oznaczona jako obszar wymagający wsparcia procesów rozwojowych:

- teren rozwijania usług podstawowych na obszarach cechujących się relatywnie dużą liczbą ludności (wysokim wskaźnikiem demograficznym),
- obszar zapewnienia dostępu i poprawy jakości usług umożliwiających podnoszenie wiedzy, umiejętności i aktywizację mieszkańców,
- obszar rozwijania i podnoszenia jakości usług wspierających funkcjonowanie: osób starszych, osób z dysfunkcjami oraz rodziny (opieka nad dziećmi).

Dla poprawy rozwoju wewnętrznej integracji regionu gminę Kłomnice oznaczono jako obszary:

- zwiększania dostępności transportowej do obszarów miejskich,
- rozwijania transportu zbiorowego ułatwiającego dostęp do obszarów miejskich,
- rozwijania dostępności do szlaków i infrastruktury rowerowej,
- zapewniania dostępu do usług w zakresie gospodarki wodociągowo-kanalizacyjnej, odpadami, zaopatrzenia w energię elektryczną i gazową oraz systemów teleinformatycznych.

3. cel 3 -Przestrzeń zrównoważone wykorzystywanie zasobów środowiska naturalnego i kulturowego:

Dla ochrony zasobów środowiska - w granicach gminy Kłomnice wskazano:

- pas terenu wzdłuż Warty i Wiercicy - jako obszar ustanawiania prawnych form ochrony przyrody dla obszarów i obiektów cennych przyrodniczo, w tym korytarzy ekologicznych,
- Wartę oraz Wiercicę - jako kształtowanie ciągłości systemu obszarów chronionych oraz regionalnej sieci powiązań przyrodniczych, z uwzględnieniem korytarzy ekologicznych łączących biocentra oraz obszary zasilania systemu przyrodniczego,
- na fragmentach gminy -tereny wymagające ochrony gleb o najwyższej bonitacji przed przeznaczeniem na cele niezwiązane z produkcją rolną oraz ochrona gleb przed zanieczyszczeniem.

Ponadto całe województwo zostało oznaczone jako obszar:

- ochrony zasobów wód powierzchniowych i podziemnych ze szczególnym uwzględnieniem wód przeznaczonych dla zaopatrzenia mieszkańców i regionu,
- ochrony i kształtowania terenów otwartych dla pełnienia funkcji środowiskowych i rekreacyjnych,
- ochrony dolin rzecznych oraz renaturalizowania ich wybranych fragmentów, odbudowanie stref ekotonowych poprzez odtwarzanie roślinności oraz ochronę właściwych stosunków wodnych na obszarach ekosystemów zależnych od wód, stanowiących siedliska cenne przyrodniczo,
- utrzymywanie lub powiększanie powierzchni leśnej przy uwzględnieniu wytycznych dla zwiększania lesistości i kształtowania granicy rolno-leśnej oraz przeciwdziałania fragmentacji zwartych kompleksów leśnych,
- przeciwdziałania skutkom suszy i powodzi poprzez zmniejszanie odpływu wód opadowych ze zlewni oraz wdrażanie różnych form retencji (w tym technicznej i nietechnicznej).

Dla kształtowania krajobrazów kulturowych w obszarach wiejskich, gminę Kłomnice oznaczono jako:

- teren kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej na obszarach o wysokim potencjale glebowym,
- obszar podnoszenia walorów przyrodniczych rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- obszar zachowania tożsamości kulturowo-krajobrazowej z zachowaniem identyfikatorów krajobrazu charakterystycznych dla danego obszaru wraz ich adaptacją do nowych funkcji,
- teren rewitalizacji zdegradowanych obszarów zabudowy mieszkaniowej,
- obszary likwidowania i rekultywowania tzw. bomb ekologicznych tj. nieczynnych składowisk odpadów,
- obszar rekultywacji, rewitalizacji i kształtowania terenów zdegradowanych (w tym przemysłowych, pokolejowych), z wykorzystaniem ich na tereny o funkcjach komercyjnych i publicznych (ekologicznych, turystycznych, kulturowych, usługowych i społeczno-gospodarczych),
- obszar kreowania przestrzeni publicznych umożliwiających wspólne spędzanie czasu przez mieszkańców i integrację społeczności lokalnych oraz ich wyposażanie w odpowiednią infrastrukturę,
- obszar rozwoju energetyki rozproszonej opartej na odnawialnych źródłach energii.

4. cel 4 - Relacje z otoczeniem - infrastrukturalne powiązania regionu:

Dla rozwoju ponadregionalnej i międzynarodowej infrastruktury transportowej

- teren przy drodze krajowej oznaczono jako tereny dla rozwoju ponadregionalnej i międzynarodowej infrastruktury transportowej, w tym poprzez budowę, przebudowę i remont dróg krajowych dla zwiększenia dostępności transportowej województwa oraz budowanie obwodnic w ciągach dróg krajowych dla wyprowadzania pojazdów tranzytowych poza tereny o gęstej zabudowie,
- obszaru rozwijania sieci multimodalnych centrów logistycznych.

W granicach gminy Kłomnice naniesiono przebieg linii elektroenergetycznej 400kV oraz w sposób schematyczny przebieg gazociągu projektowanego (w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa w jego części graficznej lub tekstowej nie określono parametrów technicznych gazociągu, w tym nie określono planowanych: ciśnienia lub średnicy gazociągu, w szczególności nie określono czy projektowany gazociąg będzie gazociągiem niskiego, średniego lub wysokiego ciśnienia). Dla rozwoju ponadregionalnej i regionalnej infrastruktury technicznej województwo śląskie dla zostało oznaczone jako obszar:

- zwiększania udziału odnawialnych źródeł energii w produkcji energii w celu podnoszenia bezpieczeństwa energetycznego na poziomie regionalnym i krajowym,
- integrowania sieci przesyłowej i dystrybucyjnej dla potrzeb odbioru energii ze źródeł odnawialnych,
- tworzenia systemu zaopatrzenia transportu w paliwo ekologicznego,
- budowania zbiorników retencyjnych.

3. **ZADANIA SŁUŻĄCE PONADLOKALNYM CELOM PUBLICZNYM**

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+ na terenie gminy Kłomnice:

- nie wyznaczono zadań samorządowych służących realizacji inwestycji celu publicznego, przyjętych przez Sejmik Województwa Śląskiego,
- do inwestycji celu publicznego postulowanych przez samorząd województwa, ustalonych w dokumentach przyjętych przez Sejmik Województwa Śląskiego zaliczono: przebudowę, odbudowę i remont linii kolejowych łączących miasta aglomeracji, miasta powiatowe oraz ważne węzły kolejowe - odcinki: Częstochowa - Radomsko oraz budowę spójnej sieci dróg/ tras rowerowych o zasięgu ponadlokalnym wg jednolitych standardów,
- do inwestycji celu publicznego zależnych od podmiotów innych niż samorząd województwa, ustalonych w dokumentach przyjętych przez Sejm RP, Radę Ministrów, właściwego ministra lub sejmik województwa zaliczono: modernizację i rewitalizację linii kolejowej - poprawę stanu technicznego linii kolejowej nr 1 na odcinku Koluszki - Częstochowa,
- do inwestycji celu publicznego postulowanych przez podmioty inne niż samorząd województwa, ustalonych w dokumentach przyjętych przez Sejm RP, Radę Ministrów, właściwego ministra lub sejmik województwa zaliczono: gazociąg Gustorzyn- Łódź - Piotrków Trybunalski - Tworóg.

Planowany do realizacji w granicach gminy Kłomnice gazociąg został wymieniony w art. 38 pkt 2 lit. s ustawy z dnia 24 kwietnia 2009r. o inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu (Dz.U. z 2016 r. poz. 1 731), jako inwestycja towarzysząca inwestycjom w zakresie terminalu, mająca być realizowana przez Operatora Gazociągów Przesyłowych Gaz-System S.A. Inwestycja ta nie ma ustalonego przebiegu, ani ustalonych parametrów technicznych - dla gazociągu nie wydano decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji na zasadach określonych w przywołanej ustawie; inwestycja nie jest wymieniona w Planie Rozwoju Operatora Gazociągów Przesyłowych Gaz-System S.A. w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na paliwa gazowe na lata 2014 - 2023. Realizacja inwestycji wymienionych w przywołanej ustawie następuje z wyłączeniem przepisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Dla gmin w tym zakresie wiążące są wyłącznie decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji w zakresie terminalu, które obligatoryjnie muszą być uwzględniane m.in. przy sporządzaniu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Do inwestycji celu publicznego służących ponadlokalnym celom publicznym, które mogą być realizowane w granicach gminy Kłomnice, można zaliczyć ponadto: przebudowę i rozbudowę dróg powiatowych, budowę i przebudowę przesyłowych linii elektroenergetycznych, budowę zbiorników i innych urządzeń wodnych służących regulacji przepływów i ochronie przed powodzią.

4. CELE I STRATEGIA ROZWOJU GMINY KŁOMNICE

Dla gminy Kłomnice, Rada Gminy Kłomnice Uchwałą Nr 109.XXI.2016 z dnia 25 lutego 2016 r. przyjęła Lokalną Strategię Rozwoju Gminy Kłomnice na lata 2016-2022. W trakcie prowadzonych prac sporządzono analizę SWOT, przyjęto wizję i misję rozwoju gminy, ustalono również szczegółowo: obszary, cele szczegółowe i kierunki działania - w znaczącej części są to działania nie mające bezpośredniego lub pośredniego przełożenia na sposób zagospodarowania przestrzeni gminy.

Do obszarów, celów i kierunków zawartych w Lokalnej Strategii Rozwoju, które wymagają uwzględnienia przy określaniu kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kłomnice należą:

Wyniki analizy SWOT sytuacji Gminy Kłomnice:

MOCNE STRONY: <ul style="list-style-type: none">➤ położenie➤ dobry dostęp do szkół i przedszkoli➤ dostępność do rzeki Warty	SŁABE STRONY: <ul style="list-style-type: none">➤ brak terenów inwestycyjnych, w tym strefy przemysłowej➤ brak miejsc rekreacyjnych
SZANSE: <ul style="list-style-type: none">➤ możliwości przygotowania uzbrojonych terenów inwestycyjnych➤ stworzenie warunków dla rozwijającej się działalności gospodarczej➤ atrakcyjne położenie gminy➤ wykorzystanie potencjału turystycznego➤ duża ilość terenów do zagospodarowania	ZAGROŻENIA: <ul style="list-style-type: none">➤ zadłużenie gminy➤ niechęć mieszkańców do działań➤ migracja mieszkańców Gminy na inne tereny, w tym brak perspektyw

WIZJA I MISJA ROZWOJU GMINY KŁOMNICE

Wizją dla Gminy Kłomnice jest uczynienie z niej miejsca atrakcyjnego dla mieszkańców pod względem zamieszkania, pracy, prowadzenia działalności gospodarczej i wypoczynku, jak również miejsca otwartego na młodych ludzi oraz atrakcyjnego dla gości, którzy znajdą tu warunki do aktywnego wypoczynku i uprawiania turystyki.

Misją dla Gminy Kłomnice jest dbanie o wysoką jakość warunków życia i wszechstronne możliwości rozwoju mieszkańców, w tym stworzenie warunków do rozwoju działalności gospodarczej w różnych obszarach, w tym w oparciu o turystykę.

OBSZARY, CELE SZCZEGÓŁOWE I KIERUNKI DZIAŁANIA (wybrane):

I. OBSZAR: ROZWÓJ INFRASTRUKTURY GMINNEJ

I.1 CEL STRATEGICZNY: **stworzenie warunków do powstawania i rozwoju infrastruktury**

kierunki działania:

- 2) Uzbrojenie terenów pod budownictwo mieszkaniowe i inwestycje

I.2 CEL STRATEGICZNY: **budowa i rozwój infrastruktury o znaczeniu ogólnogminnym**

kierunki działania:

- 1) Rozbudowa kanalizacji w na terenie Gminy Kłomnice
- 2) Doprowadzenie do budowy obwodnicy Kłomnic
- 3) Realizacja programów scalenia nieużytków rolnych na terenie Gminy
- 5) Rozbudowa sieci wodociągów na terenie Gminy
- 7) Remont mostów na terenie Gminy
- 9) Budowa chodników i zatoczek autobusowych w ciągu DK91 na terenie Gminy

I.3 CEL STRATEGICZNY: **budowa i rozwój infrastruktury edukacyjnej, kulturalnej i społecznej**

kierunki działania:

- 1) Budowa i rozbudowa przedszkoli i żłobka na terenie Gminy
- 2) Stworzenie dziennego domu pobytu dla osób starszych
- 3) Remont i rozbudowa Gminnego Ośrodka Kultury w Kłomnicach
- 4) Adaptacja Stróżówki w Garnku na potrzeby kulturalne
- 5) Remont budynków publicznych z przeznaczeniem na działalność przychodni zdrowia

I.4 CEL STRATEGICZNY: budowa i rozwój infrastruktury o charakterze turystycznym i rekreacyjnym

kierunki działania:

- 1) Tworzenie bazy turystycznej nad Wartą, poprzez plaże, przystanie, źródła, stawy, trasy kajakowe, park linowy itp
- 2) Zagospodarowanie Pasternika w Kłomnicach na cele kulturalno-rekreacyjne
- 3) Budowa dużego zbiornika wodnego
- 4) Budowa basenu
- 5) Budowa ścieżek rowerowych
- 6) Rozbudowa i modernizacja obiektu zaplecza sportowego GLKS Gmina Kłomnice i KS Metal Rzeki
- 7) Budowa boiska sportowego w Zawadzie

I.5 CEL STRATEGICZNY: budowa infrastruktury o znaczeniu lokalnym

kierunki działania:

- 1) Budowa i remont dróg lokalnych na terenie Gminy
- 2) Przygotowanie parkingów w Kłomnicach, Rzerzyczach i innych miejscowościach
- 3) Adaptacja na cele rekreacyjno-kulturalne parków dworskich w Garnku, Rzerzyczach i Rzekach Wielkich
- 4) Tworzenie świetlic wiejskich
- 6) Rozbudowa gazociągu
- 7) Budowa chodników
- 9) Przygotowanie terenu rekreacyjnego wraz z remontem stawu w Lipiczu
- 11) Montaż sygnalizacji świetlnej w miejscach natężenia ruchu ulicznego
- 12) Adaptacja poddasza w Zespole Szkół w Rzerzyczach na potrzeby społeczno-kulturalne
- 13) Zagospodarowanie działki gminnej naprzeciw ośrodka zdrowia w Rzerzyczach
- 14) Zagospodarowanie terenów wokół stawu oraz rewitalizacja stawu przy ul. Mstowskiej w Rzerzyczach
- 15) Budowa ciągu pieszo-rowerowego przy ul. Częstochowskiej w Kłomnicach
- 17) Budowa kortów tenisowych w Rzerzyczach
- 18) Adaptacja terenu wokół budynku biblioteki w Garnku z przeznaczeniem na parking i małą architekturę turystyczną

I.6 CEL STRATEGICZNY: rozwój infrastruktury mieszkańców

kierunki działania:

- 1) Programy budowy solarów lub instalacji fotowoltaicznych
- 2) Programy montażu ekologicznych pieców CO
- 3) Zapewnienie komunikacji wewnątrz Gminy (transport między miejscowościami)

II. OBSZAR: ROZWÓJ GOSPODARCZY GMINY

II.1 CEL STRATEGICZNY: STWORZENIE WARUNKÓW DLA POWSTAWANIA FIRM

kierunki działania:

- 1) Stworzenie i promocja Strefy Ekonomicznej
- 2) Zabezpieczenie terenów inwestycyjnych na działalność gospodarczą

VI. OBSZAR: POPRAWA BEZPIECZEŃSTWA MIESZKAŃCÓW GMINY KŁOMNICE

VI.1 CEL STRATEGICZNY: wsparcie ratownictwa opartego o jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej

- 4) Modernizacja i rozbudowa budynków Ochotniczych Straży Pożarnych, w tym na potrzeby garażowania samochodów

VI.2 CEL STRATEGICZNY: podejmowanie działań przeciwdziałających zagrożeniu powodziowemu i skutkom powodzi

kierunki działania:

- 1) Budowa zbiornika retencji wodnej
- 3) Uregulowanie drożności rzeki Warty i Wiercicy, lokalnych cieków wodnych oraz rowów na terenie Gminy Kłomnice

5. WARUNKI I JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONA ICH ZDROWIA ZAGROŻENIE BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA

Gmina Kłomnice (dane 2015r.) na tle innych gmin w powiecie częstochowskim miała niższe niż przeciętne wskaźniki w zakresie uzbrojenia terenów mieszkaniowych w zakresie wyposażenia w:

- wodociągi - 87% ludności korzystającej z instalacji (w powiecie 90,8% - 12 miejsce na 16 gmin),
- kanalizację sanitarną - 35,5% ludności korzystającej z instalacji (w powiecie 42,5% - 11 miejsce),
- gaz przewodowy - 8,5% ludności korzystającej z instalacji (w powiecie 20% - 9 miejsce na 16 gmin).

Nieco poniżej przeciętnej kształtuje się przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkań, wynosząca 98m²/1 mieszkanie (9 miejsce na 16 gmin powiatu częstochowskiego).

Utrzymuje się liczba mieszkań oddawanych do użytkowania - 36 mieszkań w roku 2015, 35 w roku 2014, 39 w 2013r. Ogółem ilość mieszkań w gminie w roku 2015 wynosiła 4616.

Gmina Kłomnice posiada bardzo dobry dostęp do edukacji przedszkolnej i szkolnej.

Gmina Kłomnice jest organem prowadzącym dla dwóch przedszkoli w Kłomnicach i w Rzerzęczycach, z oddziałami zamiejscowymi w Witkowicach i Rzekach Wielkich (łącznie 8 oddziałów, 225 miejsc). Gmina jest organem prowadzącym dla szkół w: Kłomnicach, Garnku, Konarach, Rzerzęczycach, Skrzydlowie, Witkowicach i Zawadzie.

W szkołach w 2015r. uczyło się 787 dzieci w 49 oddziałach, w gimnazjach 402 uczniów w 23 oddziałach oraz 147 dzieci w 7 oddziałach przedszkolnych. Problemem jest spadek średniej liczby dzieci w klasie, w: Konarach 10, Zawadzie 11 i Skrzydlowie 14, w pozostałych szkołach ok. 16-17. W szkołach i przedszkolach jest ok. 180 etatów nauczycielskich i 74 etatów pracowników niepedagogicznych.

Gmina Kłomnice posiada przeciętne warunki obsługi w zakresie rekreacji i wypoczynku oraz kultury.

W gminie oprócz placówek oświaty - przedszkoli, szkół z boiskami i salami sportowymi istnieją inne obiekty sportowe (w tym boiska w Kłomnicach, Nieznanicach, Rzerzęczycach, Zawadzie, Rzekach Wielkich, ścieżki rowerowe, przystanie kajakowe) oraz obiekty kultury, w tym Gminny Ośrodek Kultury w Kłomnicach. Na terenie gminy działa Gminna Biblioteka Publiczna w Kłomnicach z filiami w sołectwach Rzerzęczyce, Garnek, Skrzydlów, Pacierzów i Zawada.

Środowiskiem aktywnym w obszarze kultury są również organizacje pozarządowe, świetlice środowiskowe oraz 4 Koła Gospodyń Wiejskich.

Na terenie gminy działają 4 kluby sportowe, funkcjonuje 10 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych (w miejscowościach: Kłomnice, Chorzenice, Garnek, Konary, Nieznanice, Pacierzów, Rzerzęczyce, Skrzydlów, Zawada i Zdrowa), pełniących też funkcje kulturalne (działają dwie orkiestry dęte przy OSP). Opieka zdrowotna jest zapewniona jedynie na poziomie podstawowym - na terenie gminy funkcjonuje 7 przychodni i 1 punkt ratownictwa medycznego (w Kłomnicach).

Stosunkowo dobrze rozwinięta jest opieka społeczna.

W Chorzenicach funkcjonuje Dom Dziecka.

Na terenie gminy prowadzone jest schronisko dla zwierząt w Jamrozowiźnie (działki nr ew. 2490 i 3327). Stosunkowo słabo rozwinięte są usługi komercyjne, w tym handel. Mieszkańcy korzystają z usług ponadpodstawowych i specjalistycznych zlokalizowanych poza terenem gminy.

Przy parafiach istnieją: kościoły w: Kłomnicach (i Rzekach Małych), Garnku, Rzerzęczycach, Skrzydlowie, Witkowicach i Zawadzie, a cmentarze w: Kłomnicach, Garnku, Rzerzęczycach, Skrzydlowie i Zawadzie.

Na obszarze gminy Kłomnice nie notuje się zjawisk mogących stanowić zagrożenie bezpieczeństwa ludności i jej mienia. Stan przestępczości nie wyróżnia na niekorzyść (zdarzenia są typowe, na niskim poziomie), w Kłomnicach funkcjonuje komisariat policji, rozwinięta jest sieć OSP.

Do obiektów i obszarów mogących stanowić zagrożenie bezpieczeństwa ludzi należy zaliczyć:

- 1) tereny położone w dolinach rzek, narażone na niebezpieczeństwo powodzi,
- 2) przebiegającą przez tereny zabudowane drogę krajową,
- 3) linie kolejową i brak odpowiedniej liczby strzeżonych przejazdów kolejowych,
- 4) tereny, na których zlokalizowano linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia.

Gmina Kłomnice przez jej mieszkańców oceniana jest jako przyjazna seniorom, bezpieczna, z dobrze rozbudowaną infrastrukturą techniczną, oceniana jest jako gmina ekologiczna, dbająca o środowisko naturalne i estetykę otoczenia. Poziom życia jest oceniany jako przeciętny, problemem jest dostęp do usług zdrowia, istotnym problemem jest brak możliwości zatrudnienia i kondycja finansowa gminy.

6. UWARUNKOWANIA DEMOGRAFICZNE

Gmina Kłomnice według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. liczyła 13519 mieszkańców, w tym 7012 kobiet. Liczba mieszkańców Gminy Kłomnice stanowi 10,18% mieszkańców powiatu częstochowskiego. W ostatnich latach obserwuje się bardzo nieznaczny spadek liczby mieszkańców gminy:

- w roku 2014 - 13705 mieszkańców,
- w roku 2013 - 13774 mieszkańców,
- w roku 2012 - 13771 mieszkańców.

Gęstość zaludnienia na obszarze Gminy Kłomnice w 2015 roku wyniosła 93,36 osób/1km² (w powiecie częstochowskim 89 osób/1km², w województwie śląskim 372 osób/1km², w Polsce 123 osób/1km²).

Przyrost naturalny mierzony w liczbach bezwzględnych był ujemny i wyniósł: - 44 osoby.

Wynik ten związany jest z małą ilością urodzeń tj. 99, w stosunku do zgonów tj. 153. Mimo istnienia tendencji związanej ze spadkiem liczby zgonów (169 w 2014 r., 194 w 2010 r., 183 w 1998 r.), istnieje również stała tendencja związana ze spadkiem liczby urodzeń.

W zdecydowany sposób spada również liczba zawieranych małżeństw.

W 2015 roku zawarto 67 małżeństw. W porównaniu w 1998 r. zawarto 103 małżeństwa.

Elementem powstrzymującym spadek liczby mieszkańców jest korzystny wskaźnik migracji.

W 2015 r. na terenie gminy Kłomnice zameldowało się 141 osób, wymeldowało się 92 osoby.

Niekorzystny jest rozkład ludności według wieku i niski udział mieszkańców w wieku do 19 lat. Obok znaczącego spadku ilości zawieranych małżeństw, wskazuje to na możliwość powstania w przyszłości istotnych problemów demograficznych, które mogą stać się podstawową barierą rozwoju gminy.

7. POTRZEBY I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY

Jak wynika z przeprowadzonych analiz, gmina Kłomnice na tle wskaźników dla województwa śląskiego, ma stosunkowo dobre wskaźniki demograficzne.

Niekorzystny jest wskaźnik dotyczący ilości ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym wynoszący tylko 57,4 (przy średniej dla powiatu częstochowskiego 57), przy czym, w tej grupie ludności występuje niekorzystna proporcja między ilością ludności w wieku przedprodukcyjnym w stosunku do ilości ludności w wieku poprodukcyjnym - dla gminy Kłomnice jest to ok. 0,8, przy średniej dla powiatu częstochowskiego ok. 0,9).

Bardzo niekorzystne są wskaźniki dotyczące pracujących - na 1000 osób pracowały tylko 84 osoby (dane 2015r.; w roku: 2014 - 87, 2013 - 81, 2012 - 83), przy średniej dla powiatu częstochowskiego - 123 osoby.

Podstawowym źródłem utrzymania ludności na terenie gminy Kłomnice jest przemysł - ok. 37,4% ogółu zatrudnionych i rolnictwo - 25% ogółu zatrudnionych. Kolejnymi źródłami utrzymania są: edukacja - 19,1%, handel i naprawy - ok. 12,8%, ochrona zdrowia i opieka społeczna - ok. 7,8%, administracja publiczna i obrona narodowa - 4%, transport i naprawy - 3,7%, a budownictwo tylko - 1,8% ogółu zatrudnionych.

Duża liczba ludności utrzymuje się z rolnictwa lub kilku źródeł dochodów.

Bardzo niska jest ilość podmiotów w rejestrze REGON - na 10 tys. osób w wieku produkcyjnym zarejestrowanych było tylko 912 podmiotów (dane 2015r.; w roku 2014 - 878, w roku 2013 - 858, w roku 2012 - 841), przy średniej dla powiatu częstochowskiego wynoszącej 1229.

W 2014r. w gminie w rejestrze REGON zarejestrowane były ogółem 789 podmioty, w tym

- w sektorze rolniczym - 36 podmiotów,
- w sektorze przemysłowym - 156 podmiotów,
- w sektorze budowlanym - 101 podmiotów,
- na 10 tys. ludności - 577 podmiotów (średnia dla powiatu częstochowskiego - 779),
- osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. ludności - 472 (średnia dla powiatu częstochowskiego - 642).

W gminie Kłomnice najwięcej jest firm prowadzących działalność handlową i usługową.

Ilość podmiotów faktycznie prowadzących działalność jest niższa - wg Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej w 2014r. w gminie Kłomnice zarejestrowanych było 596 podmiotów gospodarczych, a 40 przedsiębiorstw było zarejestrowanych w Krajowym Rejestrze Sądowym.

Korzystnym zjawiskiem jest stopniowy wzrost wskaźników dotyczących liczby pracujących na 1000 osób oraz ilość podmiotów w rejestrze REGON.

Korzystnie kształtowały się wskaźniki dotyczące udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (6,6% w roku 2015, 8,5% w roku 2014) - poniżej poziomu powiatu częstochowskiego (7,5% w roku 2015, 9,4% w roku 2014).

Liczba bezrobotnych na terenie gminy Kłomnice według danych PUP, grudzień 2015 to 554 osoby, z czego 290 osób to kobiety. W porównaniu z 2015r. obserwuje się spadek rejestrowego bezrobocia. Wśród osób bezrobotnych 52,5% stanowią kobiety (w porównaniu do 2014r. nastąpił wzrost udziału kobiet w grupie bezrobotnych o 5,7%). Udział procentowy kobiet w grupie bezrobotnych w gminie Kłomnice jest nieco niższy w stosunku do średniej z całego regionu o 0,5%.

Biorąc pod uwagę wskaźniki dotyczące dochodów gminy i udziału osób pracujących - niskie wskaźniki dotyczące rejestrowanego bezrobocia, wskazują na prawdopodobieństwo wystąpienia wyjazdów zarobkowych, ukrytego bezrobocia i wzrost szarej strefy. Wpływ na poziom bezrobocia rejestrowanego ma też fakt, że tylko 105 osób zarejestrowanych jako bezrobotne, posiada prawo do zasiłku.

Dochody ogółem budżetu gminy Kłomnice na 1 mieszkańca są bardzo niskie - wynoszą 3280zł (2015r, 2998zł w 2014r.), przy wielkości dochodów własnych wynoszących tylko ok. 47% (2015r, 44,7% - 2014r.), przy udziale wpływów z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych w dochodach własnych wynoszących 34,9% (2015r., 39,9% w 2014r.). Korzystnym zjawiskiem jest stopniowy wzrost dochodów budżetu gminy (w roku 2012 - 2702zł). Wydatki gminy na 1 mieszkańca w 2015r. wynosiły 3154zł, w 2014r. 3506 zł, a w latach poprzednich skala wydatków nieznacznie przewyższała osiągnięte dochody.

W ostatnich latach różnie kształtuje się struktura wydatków budżetu gminy; przy zwiększeniu poziomu wydatków w działach łączność i transport oraz gospodarka komunalna i ochrona środowiska, skala wydatków znacznie przewyższała dochody gminy, zrównoważenie dochodów przekładało się na zmniejszenie wydatków inwestycyjnych. Wskazuje to na ograniczone możliwości inwestycyjne gminy - konieczne jest podjęcie działań zwiększających poziom dochodów na 1 mieszkańca gminy.

Gmina Kłomnice pełni funkcję rolniczo-mieszkaniową. Inne funkcje - produkcyjna, leśna - mają znaczenie uzupełniające.

Gmina Kłomnice ma bardzo dobre warunki dla utrzymania jej dotychczasowej funkcji - mieszkalności. W zakresie tym niezbędne jest poprawa warunków w zakresie uzbrojenia i obsługi komunikacyjnej, szczególnie terenów zabudowy zwartej. Rozwój funkcji mieszkaniowej winien być oparty o istniejący układ drogowy i tereny już uzbrojone lub przewidziane do uzbrojenia (w sposób uwzględniający możliwości budżetowe gminy). Konieczna jest znacząca poprawa dostępności do usług oraz zapewnienie atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego.

Barierą dla rozwoju mieszkalności i powodem znaczącego odpływu ludności, może stać się brak miejsc pracy blisko miejsca zamieszkania.

Gmina może podjąć różnego rodzaju działania mające na celu rozwój przedsiębiorczości poprzez:

- 1) umożliwienie prowadzenia działalności w produkcji, usługach, rolnictwie - w niewielkiej skali, o niewielkiej uciążliwości, przez właścicieli nieruchomości - w granicach działek, na których zlokalizowane są budynki mieszkalne (dopuszczenie rozwoju zabudowy wielofunkcyjnej, gdzie obok wiodącej funkcji mieszkaniowej dopuszczone są w ograniczonym zakresie funkcje uzupełniające - produkcyjna, usługowa, rolnicza)
- 2) wyznaczenie terenów przeznaczonych dla rozwoju różnego rodzaju działalności gospodarczej, jako terenów ofertowych (dla rozwoju funkcji produkcyjnej, usługowej, rolniczej oraz zabudowy rekreacyjnej związanej z rolnictwem) - poza terenami zabudowy mieszkaniowej, w szczególności w oparciu o istniejący układ dróg ponadlokalnych (drogi krajowe i powiatowe),
- 3) umożliwienie prowadzenia działalności produkcyjnej - w oparciu o istniejące tereny produkcyjne - w Kłomnicach (przy torach kolejowych i przy oczyszczalni ścieków), w Garnku i Nieznanicach.

Problemem jest kwestia odpowiedniego wykorzystania terenów rolniczych - w szczególności poprzez zwiększenie dochodów w rolnictwie, w tym poprzez umożliwienie lokalizacji obiektów intensywnej produkcji rolniczej (z wykorzystaniem istniejących obiektów produkcji rolniczej w Bartkowicach, Garnku, Nieznanicach, Zawadzie). Konieczne jest też umożliwienie wykorzystania terenów rolnych o mniejszej przydatności dla kontynuowania produkcji rolniczej dla innych funkcji, w tym związanych z rekreacją i wypoczynkiem, dla lokalizacji zabudowy agroturystycznej lub poprzez zalesienie terenów rolnych.

Istotnym problemem jest odpowiednie zagospodarowanie terenów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi - w sposób zapewniający rozwój gminy również z wykorzystaniem tych terenów.

8. PRZEZNACZENIE TERENÓW

Dla terenu gminy Kłomnice do końca 2003r. obowiązywał miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego z 1991 r. przyjęty Uchwałą Nr 69/XIII/91 Rady Gminny w Kłomnicach z dnia 30 kwietnia 1991r. (Dz. Urz. Woj. Częstochowskiego Nr 11, poz.89 z 31 maja 1991r., z późn. zm.).

Plan ten utracił moc - zgodnie z przepisami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

W latach 1996 – 2003 przyjęto kilka miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obejmujących pojedyncze nieruchomości lub tereny w poszczególnych miejscowościach gminy:

- 1) uchwała nr 132/XXV/96 Rady Gminy Kłomnice z dnia 20 listopada 1996 r. (Dz. Urz. Woj. Częstochowskiego z 1997r. Nr 2, poz. 8) - dot. terenów w miejscowościach: Kłomnice, Garnek, Karczewice, Konary, Michałów, Nieznanice, Zawada;
- 2) uchwała nr XI/85/1999 Rady Gminy Kłomnice z dnia 8 grudnia 1999 r. (Dz. Urz. Woj. Częstochowskiego z 2000r. Nr 48, poz. 691) - dot. terenu w miejscowości Witkowice;
- 3) uchwała nr XI/86/1999 Rady Gminy Kłomnice z dnia 8 grudnia 1999 r. (Dz. Urz. Woj. Częstochowskiego z 2000r. Nr 44, poz. 645) - dot. terenu w miejscowościach: Zawada i Witkowice;
- 4) uchwała nr XVII/132/2000 Rady Gminy Kłomnice z dnia 28 września 2000 r. (Dz. Urz. Woj. Częstochowskiego Nr 50, poz. 730) - dot. terenu w miejscowości Kłomnice;
- 5) uchwała nr XVII/133/2000 Rady Gminy Kłomnice z dnia 28 września 2000 r. (Dz. Urz. Woj. Częstochowskiego Nr 50, poz. 731) - dot. terenu w miejscowości Kłomnice;
- 6) uchwała nr 206/XXV/01 Rady Gminy Kłomnice z dnia 6 grudnia 2001 r. (Dz. Urz. Woj. Częstochowskiego z 2002r. Nr 26, poz.919) - dot. terenu w miejscowości Rzerzęczyce;
- 7) uchwała nr 208/XXV/01 Rady Gminy Kłomnice z dnia 6 grudnia 2001 r. (Dz. Urz. Woj. Częstochowskiego z 2002r. Nr 26, poz.921) - dot. terenu w miejscowości Karczewice;
- 8) uchwała nr 24/III/03 Rady Gminy Kłomnice z dnia 30 stycznia 2003 r. (Dz. Urz. Woj. Częstochowskiego Nr 8, poz.3307) - dot. terenu w miejscowości Rzerzęczyce.

W związku z wejściem w życie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego z 2016 r. wyżej wymienione plany utraciły moc, za wyjątkiem części planu wymienionego w powyższym pkt 1, dla terenu położonego w miejscowości Karczewice.

Na podstawie uchwały Nr 275/XXX/02 Rady Gminy Kłomnice z dnia 13 sierpnia 2002 r. były prowadzone prace nad sporządzeniem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującego całą gminę Kłomnice, w jej granicach administracyjnych. Projekt planu został sporządzony w oparciu o ustalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kłomnice przyjętego uchwałą Rady Gminy Kłomnice nr 124/XVII/2000 z dnia 28 września 2000 r.

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Kłomnice - etap I - został przyjęty Uchwałą Nr 129/XXII.2016 Rady Gminy Kłomnice z dnia 31 marca 2016r. i został opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego z 2016r. poz. 2284.

Plan składa się z części tekstowej oraz rysunku planu sporządzonego w skali 1:2000 (na 109 sekcjach, stanowiących załączniki graficzne od nr 3.1 do 3.109 do uchwały).

Przedmiotowy plan obejmuje obszar gminy Kłomnice, w jej granicach administracyjnych, z wyłączeniem wydzielonych, niewielkich powierzchniowo obszarów, będących przedmiotem opracowania w II etapie (wydzielonych graficznie na rysunku planu), obejmujących:

- 1) tereny położone w Śliwakowie (oznaczone na załącznikach graficznych nr 3.21, 3.29, 3.30),
- 2) fragment terenu linii kolejowej w miejscowości Kłomnice (oznaczony na załącznikach graficznych nr 3.25 i 3.34),
- 3) tereny położone wzdłuż ulicy Nadrzecznej w Karczewicach (oznaczone na załącznikach graficznych nr 3.61 i 3.70),
- 4) teren udokumentowanego złoża w miejscowościach Karczewice i Rzeki Małe (oznaczony na załączniku graficznym nr 3.69),
- 5) tereny w miejscowości Garnek (oznaczone na załącznikach graficznych nr 3.71 i 3.80),
- 6) tereny w Skrzydlowie (oznaczone na załącznikach graficznych nr 3.87, 3.94, 3.95 i 3.102),
- 7) teren w miejscowości Chmielarze (oznaczony na załączniku graficznym nr 3.89),
- 8) teren w miejscowości Trząska (oznaczony na załączniku graficznym nr 3.103).

9. BILANS TERENÓW PRZEZNACZONYCH POD ZABUDOWĘ

- 1) Określenie maksymalnego zapotrzebowania w skali gminy Kłomnice na nową zabudowę:
 - a) dla zabudowy mieszkaniowej przyjmuje się docelowo 2,5 osoby / 1 mieszkanie 150m^2 p.u. = 60m^2 p.u./ 1 osobę; przy zakładanym celu demograficznym utrzymania liczby ludności 13 700 wymagane jest zapewnienie 5 480 mieszkań o łącznej p.u. $822\ 000\text{m}^2$;
 - b) łącznie zapotrzebowanie na tereny mieszkaniowe wynosi ok. 2270 ha brutto, przy założeniu:
 - ok. 5 000 mieszkańców będzie zamieszkiwać w zabudowie skupionej, na działkach o powierzchni brutto 2000m^2 /mieszkanie - 2 000 mieszkań na terenach o pow. ok. 400 ha,
 - ok. 8 050 mieszkańców na działkach rolnych/ porolnych o powierzchni brutto 5000m^2 /mieszkanie- 3 220 mieszkań na terenach o pow. ok. 1 610 ha;
 - ok. 650 mieszkańców w zabudowie rozproszonej, na działkach o powierzchni brutto $10\ 000\text{m}^2$ / mieszkanie - 260 mieszkań, na terenach o pow. ok. 260 ha,
 - c) dla zabudowy usługowej przyjmuje się docelowo konieczność zapewnienia $137\ 000\text{m}^2$ p.u. (przyjmując 10m^2 p.u./ 1 osobę); przy założeniu, że dla 1m^2 p.u. zabudowy usługowej potrzebne jest 5 - 10m^2 terenu brutto, dla funkcji usługowej należy zabezpieczyć docelowo tereny o pow. brutto 68,5 - 137 ha;
 - d) dla zabudowy produkcyjno-usługowej przyjmuje się docelowo konieczność zapewnienia $274\ 000\text{m}^2$ p.u. (przyjmując 20m^2 p.u./ osobę); przy założeniu, że dla 1m^2 p.u. zabudowy produkcyjno-usługowej potrzebne jest ok. 10m^2 terenu brutto, dla funkcji produkcyjno-usługowej należy zabezpieczyć docelowo tereny o powierzchni brutto ok. 274 ha;
 - e) dla obsługi produkcji/ produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych przyjmuje się konieczność zapewnienia $137\ 000\text{m}^2$ p.u.; przy założeniu, że dla 1m^2 p.u. tej zabudowy potrzebne jest 5 - 10m^2 terenu brutto; dla zabudowy związanej z obsługą produkcji i produkcji w rolnictwie należy zabezpieczyć docelowo tereny o pow. brutto 68,5 - 137 ha;
 - f) dla zabudowy lotniskowej/ agroturystycznej przyjmuje się docelowo konieczność zapewnienia $60\ 000\text{m}^2$ p.u. (przyjmując ok. 2 tys. osób korzystających z tej zabudowy i 30m^2 p.u. /1 osobę); przy założeniu, że dla 1m^2 p.u. zabudowy lotniskowej/agroturystycznej potrzebne jest 10 - 20m^2 terenu brutto, dla funkcji lotniskowej/agroturystycznej należy zabezpieczyć docelowo tereny o powierzchni brutto 60 - 120ha.
- 2) Uwagi ogólne:
 - a) obszar gminy Kłomnice objęty jest obowiązującymi planami miejscowymi (za wyjątkiem pojedynczych, niewielkich powierzchniowo terenów położonych w granicach obszarów szczególnego zagrożenia powodzią); obowiązujące plany miejscowe nie zawierają podziału na obszary o w pełni wykształconej strukturze przestrzennej oraz na obszary inne,
 - b) w gminie Kłomnice zabudowa ukształtowała się w oparciu o bardzo dużą ilość jednostek osadniczych, w znaczącej części zabudowa realizowana jest przy istniejących drogach, w oparciu o duże i szerokie działki rolne; w prowadzonych analizach przyjmując granice obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej uwzględniono charakterystyczny sposób zagospodarowania gminy, kierując się przy kwalifikowaniu terenów nie samym skupieniem zabudowy, tylko oceną, na ile istniejąca zabudowa jest położona przy urządzonych i uzbrojonych drogach, i na ile wraz z zabudową na działkach sąsiednich tworzy jednolitą strukturę funkcjonalno-przestrzenną,
 - c) normy i przepisy odrębne oraz obowiązujące w granicach gminy plany miejscowe nie zawierają wskaźników mogących stanowić podstawę dla oceny chłonności terenów w zakresie powierzchni użytkowej zabudowy - przeprowadzone analizy mają charakter szacunkowy i są oparte na przeprowadzonych analizach: ekonomicznych, środowiskowych i społecznych oraz prognozach demograficznych a także możliwościach finansowych gminy;
 - d) bilans dokonano w oparciu o indywidualnie przyjmowane założenia i wskaźniki, a wyniki przeprowadzonego bilansu są tylko szacunkiem o dużym stopniu niepewności; w prowadzonym bilansie bazowano na porównaniu powierzchni terenów przeznaczonych do lokalizacji zabudowy jako wielkościach obiektywnych oraz uwzględniono obrót gruntami rolnymi przeznaczonymi na cele nierolnicze (brak parcelacji działek rolnych).

- 3) Porównanie powierzchni terenów istniejącej zabudowy i terenów przeznaczonych do zabudowy z szacowanym maksymalnym zapotrzebowaniem w skali gminy Kłomnice na nową zabudowę:
- na obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej:
 - łączna powierzchnia ok. 660 ha terenów zabudowy mieszkaniowej lub zagrodowej, z usługami może wystarczyć łącznie dla ok. 378 tys. m² p.u. budynków o funkcji mieszkalnej (zabezpiecza to docelowo tereny dla ok. 6 300 osób),
 - łączna powierzchnia ok. 60 ha terenów zabudowy produkcyjno - usługowej oraz zabudowy związanej z produkcją w gospodarstwach rolnych może wystarczyć łącznie dla ok. 60tys. m² p.u dla budynków o funkcji usługowej, produkcyjnej lub dla zabudowy związanej z produkcją i obsługą produkcji w gospodarstwach rolnych,
 - w granicach obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, położonych poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej:
 - łączna powierzchnia ok. 612 ha terenów przeznaczonych dla zabudowy mieszkaniowej lub zagrodowej, z usługami może wystarczyć łącznie dla ok. 136,8 tys. m² p.u. budynków o funkcji mieszkalnej (zabezpiecza to docelowo tereny dla ok. 2 280 osób),
 - łączna powierzchnia ok. 20 ha terenów zabudowy produkcyjno - usługowej oraz zabudowy związanej z produkcją i obsługą produkcji w gospodarstwach rolnych może wystarczyć łącznie dla ok. 20tys. m² p.u dla budynków o funkcji usługowej, produkcyjnej lub dla zabudowy związanej z produkcją i obsługą produkcji w gospodarstwach rolnych,
 - porównanie maksymalnego w skali gminy zapotrzebowania na nową zabudowę (poz. B) wraz z sumą powierzchni użytkowej zabudowy, która może być zlokalizowana w granicach obszarów o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej oraz obszarów przeznaczonych w planach miejscowych pod zabudowę, położonych poza obszarami o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej (poz. A) :

lp	funkcje terenów	A	B	porównanie z potrzebami
1	zabudowa mieszkaniowa lub zagrodowa, z usługami	514,8 tys. m ² p.u.	822 tys. m ² p.u.	docelowo należy wyznaczyć tereny dla lokalizacji do ok. 307,2 tys. m ² p.u. budynków mieszkalnych - przy założeniu średnio 1m ² p.u. budynków /30-35m ² terenu brutto, docelowo należy wyznaczyć ok. 922 - 1075 ha nowych terenów dla tych funkcji
2	zabudowa usługowa, produkcyjno-usługowa lub związana z produkcją i obsługą produkcji w gospodarstwach rolnych	80 tys. m ² p.u.	548 tys. m ² p.u.	docelowo brak ok. 468 tys. m ² p.u. budynków o funkcji usługowej, produkcyjnej lub związanych z produkcją i obsługą produkcji w gospodarstwach rolnych - dla tych funkcji należy zapewnić łącznie ok. 331- 468 ha nowych terenów
3	zabudowa letniskowa lub agroturystyka	—	60 tys. m ² p.u.	docelowo należy zapewnić łącznie ok. 60- 120 ha nowych terenów dla tych funkcji

- W planie z 2016r. wyznaczono łącznie ok. 118km nowych dróg (konieczność wykupu ok. 65ha). Gmina ma ograniczone możliwości wykupu terenu o tej powierzchni; w studium istnieje konieczność zredukowania długości nowych dróg i oparcia zabudowy o istniejące drogi gminne.
- Gmina ma ograniczone możliwości realizacji nowego uzbrojenia - istnieje konieczność przyjęcia jako zasady, aby nowa zabudowa była oparta o istniejące uzbrojenie lub żeby warunkiem realizacji nowej zabudowy na terenach nieuzbrojonych było jej indywidualne uzbrojenie.
- Jedyną szansą dla rozwoju gminy jest wyznaczenie terenów umożliwiających rozwój przedsiębiorczości - zarówno poprzez dopuszczenie rozwoju zabudowy wielofunkcyjnej, gdzie obok wiodącej funkcji mieszkaniowej dopuszczone są w ograniczonym zakresie funkcje uzupełniające (produkcyjna, usługowa, rolnicza) oraz wyznaczenie terenów przeznaczonych dla rozwoju różnego rodzaju działalności gospodarczej, jako terenów ofertowych.
- Należy umożliwić różnorodne wykorzystanie terenów rolniczych - w tym dla lokalizacji obiektów produkcji rolniczej lub związanych z rekreacją i wypoczynkiem a także poprzez ich zalesienie.
- Istotnym problemem jest odpowiednie zagospodarowanie terenów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi - w sposób zapewniający rozwój w granicach tych terenów.

10. STAN ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGI JEGO OCHRONY

Do charakterystycznych cech sposobu kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenów w granicach gminy Kłomnice należy zaliczyć:

- 1) rozwój zabudowy wzdłuż dróg - zabudowa większości miejscowości to typowe ulicówki; w zależności od szerokości działek budowlanych - zabudowa ta jest skupiona lub rozproszona; zagęszczenie zabudowy następuje w przypadku lokalizacji zabudowy wzdłuż prostopadłych lub równoległych do głównej drogi dróg - pierwotnie gospodarczych lub wydzielonych dla obsługi działek budowlanych,
- 2) wykształcenie terenów skupionej zabudowy na terenie części miejscowości - w tym
 - a) w Kłomnicach (tereny produkcyjne przy linii kolejowej, tereny osiedli mieszkaniowych),
 - b) w Garnku (skupione tereny zabudowy produkcyjnej i mieszkaniowej),
 - c) w Michałowie Kłomnickim (zabudowa charakterystyczna dla wsi placowej),
 - d) w Rzerzyczach (układ zabudowy tworzący wielodrożnicę),- w pozostałej części tych miejscowości zabudowa tworzy ulicówki,
- 3) bardzo duże rozproszenie osadnictwa - funkcjonowanie bardzo wielu przysiółków, osad, kolonii (na 50 miejscowości statystycznych połowa ma taki charakter),
- 4) zachowane ślady folwarków i dworów szlacheckich:
 - a) zabytkowa zabudowa (Chorzenice, Garnek, Nieznanice, Rzeki Wielkie, Skrzydlów),
 - b) zachowane parki lub ich pozostałości - w Chorzenicach, Garnku, Nieznanicach, Rzekach Wielkich, Rzerzyczach, Skrzydlowie, Zdrowej,
 - c) zachowany rozłóg pól,
 - d) istniejąca zabudowa związana z prowadzeniem wielkotowarowej produkcji rolniczej - w miejscowościach: Nieznanice, Skrzydlów, Zdrowa,
 - e) istniejące zespoły zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej przy dawnych gospodarstwach pofowarczych - w miejscowościach Nieznanice, Skrzydlów, Zdrowa, Lipicze, Garnek,
- 5) występowanie generalnie zabudowy niskiej, o stosunkowo niskiej jakości (w zakresie rozwiązań architektonicznych oraz stosowanych materiałów wykończeniowych), w tym również w stosunku do obiektów niemieszkalnych (wpływ niskich dochodów z działalności rolniczej i pozarolniczej),
- 6) dominacja zabudowy wielofunkcyjnej - mieszkaniowej i zagrodowej z uzupełniającą zabudową usługową lub produkcyjną,
- 7) występujące bardzo duże zróżnicowanie intensywności zabudowy, występowanie znaczącej ilości nieruchomości o bardzo niskim procencie zabudowy (lokalizacja zabudowy przyulicznej na bardzo dużych działkach rolnych),
- 8) brak wykształconego centrum usługowego w gminie oraz w poszczególnych miejscowościach gminy; zabudowa usługowa jest rozproszona, wzdłuż dróg (głównie sklepy), większe obiekty usługowe należą do usług publicznych (urząd gminy, posterunek policji, szkoły, remizy OSP, zabudowa sakralna),
- 9) występowanie lokalnie konfliktów przestrzennych - wzdłuż drogi krajowej (brak: chodników, skrzyżowań skanalizowanych, pasów włączenia i postojowych, bliskość zabudowy) oraz w przypadku sąsiedztwa zabudowy mieszkaniowej i przemysłowej,
- 10) szybkie zadrzewianie terenów o mniejszej przydatności do prowadzenia produkcji rolnej, w szczególności terenów podmokłych,
- 11) duża ilość łąk - w znaczącej części nieużytkowanych i ulegających zadrzewieniu, w tym również w dolinach rzek (ze względu na odejście od hodowli zwierząt),
- 12) dominacja terenów płaskich, o małym zróżnicowaniu krajobrazowym; znaczący wpływ na krajobraz napowietrznych linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia.

W granicach gminy Kłomnice brak charakterystycznych cech sposobu kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenów wymagającej szczególnej ochrony.

11. STAN DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTEKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

Najstarsze ślady osadnictwa na terenie gminy Kłomnice zachowały się w miejscowości Skrzydlów - miejsce osady z okresu wędrówki ludów wpisane jest do rejestru zabytków (zabytek archeologiczny). Większość miejscowości wchodzących w skład obecnej gminy Kłomnice ma średniowieczny rodowód. Kłomnice powstały w XIII lub w XII w., rozwijały się w obrębie ośrodka osadniczego (opola) w Borownie. Pierwsze wzmianki o parafii Kłomnice i należącej do niej 11 wsiach, pochodzą z 1404 r. (teren parafii pokrywał się prawie z terenem dzisiejszej gminy). W dokumentach z 1405, 1406 i 1415 r. pojawiają się wydarzenia i postacie (Pietrasz, pleban Maciej i Sławnik), które wskazują historię dłuższą niż ta udokumentowana. W 1521 r. w opisie parafii oprócz Kłomnic, wymieniono wsie: Rzerzeczycze, Rzeki, Pacierzów, Karczewice, Garnek, Konary, Zawada, Lipicze i Bartkowice.

Pierwotny, drewniany kościół w Kłomnicach, powstał w XIV w. Świątynia na początku XVIII w. ze starości popada w ruinę. Na początku XVIII w. został wzniesiony nowy kościół drewniany (spłonął w 1764 r.). Obecny kościół, p. w. św. Marcina, wzniesiono w latach 1779-1789, w stylu późnobarokowym. Jest to najcenniejszy zabytek Ziemi Kłomnickiej (kościół wraz z otoczeniem wpisany jest do rejestru zabytków). Nad rzeką Wartą rozwinęło się kilka miejscowości.

Skrzydlów rozwijał się pod wpływem ośrodka osadniczego opola mstowskiego. W ciągu wieków związany był z klasztorem Kanoników Regularnych w Mstowie i należał do tamtejszej parafii.

Pozostałe miejscowości nad Wartą - w okresie ich rozwoju - były związane z parafią Kłomnice.

Rzeki rozwijały się na rzece Wartą, tworzącą w tym rejonie szereg rozgałęzień, wysp i rozlewisk. Stąd się wzięła nazwa miejscowości, która funkcjonowała jako dwór i folwark (Rzeki Wielkie) oraz wieś Rzeki Małe. Jak wynika z przekazów historycznych właściciel tej miejscowości rycerz Mikołaj Brzytwa, prawdopodobnie był uczestnikiem bitwy pod Grunwaldem.

Garnek leżący nad Wartą i nad Wiercicą, był odrębną jednostką osadniczą, wokół której rozwijały się Karczewice, Kąt, Chmielarze, Kuźnica, Piaski. Zawisza z Garnka, miał tuż nad Wiercicą (w Kuźnicy), mały gródek, rodzaj kasztelu. Miejsce to jest wpisane do rejestru zabytków jako zabytek archeologiczny (grodzisko wczesnośredniowieczne). W Kuźnicy funkcjonował średniowieczny zakład metalurgiczny oparty na okolicznych rudach darniowych.

Na północny wschód od Kłomnic znajdował się nad Wartą teren królewszczyzn, w obwodzie których rozwijała się Zawada i Konary. Mało znane są wczesne dzieje Lipicza i Rzerzeczyc. Te ostatnie na XVIII-wiecznej mapie Gillego nazwane są Rycerzycami.

Nieznanice (wieś poza majątkiem) oraz Witkowice i Chorzenice należały do parafii Borowno.

Same Kłomnice nie były dawniej wielką miejscowością - były położone z dala od szlaków handlowych i komunikacyjnych. Wielkością przewyższały je Pławno, Gidle i Mstów oraz Konary, Zawada i Garnek. Budowa kolei warszawsko-wiedeńskiej (1846 r.) i związana z tym lokalizacja stacji, dała impuls do szybkiego rozwoju Kłomnic, które pod koniec XIX w. zaczęły rywalizować z sąsiednimi miejscowościami. Po reformie administracyjnej w 1866 r. (Kłomnice należały do powiatu Radomsko w guberni piotrkowskiej), w Kłomnicach umieszczono Sąd Gminny obejmujący swoim zasięgiem, oprócz Kruszyny (z Kłomnicami) gminy: Garnek, Rzeki i Konary (dzisiejsza gmina prawie pokrywa się z tym obszarem). Sąd funkcjonował w Kłomnicach (dzisiejsza ulica Sądowa) aż do 1929 r., kiedy jako Sąd Grodzki, został przeniesiony do Pławna, potem do Radomska. W Kłomnicach istniał od XIX w. Urząd Pocztowy.

Budowa linii kolejowej zapoczątkowała rozwój gospodarczy. W 1888 r. Aureli Wunsche, właściciel majątku Nieznanice, wybudował Fabrykę Cykorii (po wojnie funkcjonowała jako Herbapol).

W 1908 r. powstaje Spółdzielnia (obecnie Gminna Spółdzielnia Samopomoc Chłopska), powstaje tartak, filia fabryki maszyn rolniczych Sucheniego z Gidel, działa fabryka maszyn rolniczych A. Bugaja z Kłomnic. Dodatkowym impulsem gospodarczym była budowa w 1937 r. szosy łączącej Radomsko z Częstochową. Na Warcie funkcjonowało kilka młynów, po których zostały tylko nazwy i legendy, np. Zamłynie między Rzekami a Skrzydlowem, czy Zagórze między Rzekami a Karczewicami.

Na przełomie XIX i XX w. Rzekach Wielkich powstała Fabryka Tektury.

Pod koniec XIX w. wiele majątków w okolicy Kłomnic wykupiła rodzina śpiewaków operowych – Jana, Edwarda i Józefiny Reszków. Po nich zostały dwory i majątki w Skrzydlowie, Garnku, Chorzenicach i Witkowicach, a także Stadnina Koni w Skrzydlowie, funkcjonująca do końca XX w.

Z dawnych majątków ziemskich obecnie funkcjonują tylko Nieznanice (po Wunsche i Kornhofferze) jako Hodowla Roślin S.A.

W granicach gminy Kłomnice do rejestru zabytków wpisane są następujące obiekty i obszary:

- 1) kościół parafialny p.w. św. Marcina w Kłomnicach, późnobarokowy, z 1789r. rozbudowany XX w.
Nr rejestru A/731 z 27.12.1967r. (woj. łódzkie), A/204 (woj. częstochowskie);
- 2) cmentarz grzebalny w Kłomnicach, założony w I poł. XIXw. (w granicach muru ogrodzeniowego, z aleją dojazdową do cmentarza obsadzoną modrzewiem),
Nr rejestru A/424/88 z 27.05.1988 (woj. częstochowskie);
- 3) pałac i park w Nieznanicach z pocz. XXw. (obiekty w granicach założenia pałacowo-parkowego),
Nr rejestru A/467/89 z 19.10.1989r. (woj. częstochowskie);
- 4) dawny dwór drewniany w Rzekach Wielkich, z XVIIIw.
Nr rejestru A/239 z 27.12.1967r. (woj. łódzkie), A/226/76 (woj. częstochowskie);
- 5) dawna kaplica podworska w Skrzydlowie, klasycystyczna, z I poł. XIXw.
Nr rejestru A/749 z 27.12. 1967r. (woj. łódzkie), A/370 (woj. częstochowskie);
- 6) Kuźnica - grodzisko wczesnośredniowieczne (zabytek archeologiczny),
Nr rejestru C/1059 z 28.08.1970r. (woj. łódzkie), C/364/78 (woj. częstochowskie);
- 7) Skrzydlów - osada z okresu wędrówki ludów, stanowisko nr 2 (zabytek archeologiczny),
Nr rejestru C/335/78 (woj. częstochowskie).

Wpis do rejestru zabytków jest prawną formą ochrony zabytków. Zabytki wpisane do rejestru zabytków podlegają szczególnej ochronie, na zasadach określonych w ustawie z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2014r. poz. 1446, z późn. zm.).

Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Kłomnice została przyjęta przez Wójta Kłomnice Zarządzeniem nr 58/2016 z dnia 1 kwietnia 2016r. Do gminnej ewidencji zabytków włączono:

lp	nazwa zabytku	miejsce (adres)	czas powstania
Chorzenice			
1.	Kaplica mszalna p.w. św. Stanisława	Chorzenice, ul. Częstochowska	1927 r.
2.	Dwór w zespole parkowo dworskim	Chorzenice, ul. Główna 53	1927 r.
3.	Budynek administracyjny w zespole parkowo dworskim; obecnie dom mieszkalny	Chorzenice, ul. Główna 53	1905 r.
4.	Park dworski w Chorzenicach	Chorzenice, ul. Główna 53	początek XXw.
Nieznanice			
5.	Pałac wraz z parkiem; obecnie hotel <u>Nr rejestru zabytków A/467</u>	Nieznanice, ul. Sobieskiego 22a	1917- 1924 r.
Zdrowa			
6.	Dom mieszkalny (murowany)	Zdrowa, ul. Ceglana 4	1933 r.
7.	Wieża ciśnień (murowana)	Zdrowa, ul. Ceglana 4	1935 r.
8.	Cegielnia murowana	Zdrowa, ul. Ceglana 4	1918 r. data modernizacji
Kłomnice			
9.	Cmentarz parafialny (cmentarz grzebalny rzymsko – katolicki) <u>Nr rejestru zabytków A/424</u>	Kłomnice, ul. Częstochowska	połowa XIX w.
10.	Kościół parafialny p.w. św. Marcina <u>Nr rejestru zabytków A/204</u>	Kłomnice, ul. Częstochowska 106	1779 – 1789 r.
11.	Dzwonnica przy kościele parafialnym	Kłomnice, ul. Częstochowska 106	koniec XIX w.
12.	Brama wraz z murowanym ogrodzeniem kościoła	Kłomnice, ul. Częstochowska 106	koniec XVIII w.
13.	Budynek kolejowy, spedycyjny murowany; obecnie magazyn i sklep	Kłomnice, ul. Kolejowa	początek XX w.
14.	Wieża wodna na stacji kolejowej	Kłomnice, ul. Dworcowa	1870 r.
15.	Dom mieszkalny, piętrowy, murowany, kolejowy	Kłomnice, ul. Dworcowa	1878 r.

Garnek			
16.	Budynek podworski - ochronka, obecnie sklep murowany	ul. Główna 1	początek XX w
17.	Plebania murowana	Garnek, ul. Główna 2	1898 r.
18.	Stróżówka, obecnie biblioteka	Garnek, ul. Główna 3	1898 r.
19.	Budynek podworski mieszkalny (murowany)	Garnek, ul. Główna 5	początek XX w
20.	Dwór (Moraczewskich) zostały piwnice	Garnek, ul. Główna 5b	2 połowa XIXw
21.	Spichlerz murowany w d. zespole folwarcznym	Garnek, ul. Główna 5	początek XX w
22.	Stajnia murowana w d. zespole folwarcznym	Garnek, ul. Główna 5	początek XX w
23.	Cmentarz parafialny ujęty w planie jako zabytek	Garnek II, ul. Cmentarna	1902 r.
24.	Park dworski - fragmenty	Garnek	przełom XIX/XX w.
Rzeki Wielkie			
25.	Dwór, obecnie przedszkole w zespole parkowo dworskim Nr rejestru zabytków A/226	Rzeki Wielkie, ul. Główna	początek XIXw
26.	Park dworski w zespole parkowo - dworskim	Rzeki Wielkie, ul. Główna	początek XIXw
Rzerzeczyce			
27.	Park	Rzerzeczyce, ul. Skrzydlowska i ul. Sportowa	XIX-XX w.
Skrzydłów			
28.	Dwór murowany w zespole parkowo dworskim	Skrzydłów	początek XX w
29.	Kaplica dworska w zespole parkowo dworskim Nr rejestru zabytków A/370	Skrzydłów	1830 r.
30.	Park dworski w zespole parkowo - dworskim	Skrzydłów	początek XX w
Zawada			
31.	Kościół p.w. św. Piotra i Pawła	Zawada, ul. Częstochowska	1930/1933 r.
32.	Plebania murowana	Zawada, ul. Częstochowska 4	1930/1933 r.
33.	Cmentarz po epidemii	Zawada, ul. Częstochowska	lata '30 XX w.
34.	Cmentarz parafialny	Zawada, ul. Częstochowska	XIX-XX w.

Wpis do gminnej ewidencji zabytków nie stanowi prawnej formy ochrony zabytków - ochrona tych zabytków, obok zabytków wpisanych do rejestru zabytków oraz parków kulturowych, musi być obowiązkowo uwzględniona w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz w planach miejscowych. W granicach gminy nie utworzono parku kulturowego.

Gmina Kłomnice nie posiada uchwalonego programu opieki nad zabytkami.

Gmina Kłomnice stanowi obszar występowania bardzo licznej ilości stanowisk archeologicznych - łącznie 271 stanowiska archeologiczne wg. kart ewidencyjnych stanowisk archeologicznych (KESA), z tego dwa stanowiska archeologiczne (w Kuźnicy i Skrzydlowie) są wpisane do rejestru zabytków. Pozostałe stanowiska archeologiczne nie są objęte ochroną poprzez wpisanie do gminnej ewidencji zabytków. Zabytki archeologiczne objęte są ochroną na zasadach określonych w ustawie z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2014r. poz. 1446, z późn. zm.):

- art. 31 ust.1a-3 - określający zasady prowadzenia badań archeologicznych w przypadku: robót budowlanych przy zabytkach nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków, ewidencji WKZ lub objętych ochroną w planie miejscowym a także robót ziemnych na terenie zabytków archeologicznych,
- art.32 - określający zasady postępowania w przypadku odkrycia zabytku w trakcie prowadzenia robót budowlanych lub ziemnych,
- art.33 - określający zasady postępowania w sytuacji przypadkowego znalezienia zabytku archeologicznego.

Ponadto, w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy Kłomnice z 2016 r. wprowadzono ochronę zabytków poprzez wyznaczenie na rysunku planu:

- 1) strefy ścisłej ochrony konserwatorskiej A obejmujące:
 - a) założenie pałacowo-parkowe w Nieznanicach,
 - b) założenie dworskie w Rzekach Wielkich,
 - c) kościół parafialny w granicach ogrodzenia w Kłomnicach;
- 2) strefy częściowej ochrony konserwatorskiej B, obejmujące:
 - a) zespoły dworskie w Chorzenicach, Skrzydlowie, Garnku, Lipiczu,
 - b) kościół parafialny w Garnku,
 - c) cmentarz rzymsko-katolicki w Kłomnicach,
 - d) założenie parkowe w Rzerzęcycach i Zdrowej,
 - e) historyczny układ przestrzenny wsi Rzeki Małe,
 - f) cmentarze rzymsko-katolickie w Zawadzie i Garnku;
- 3) strefy obserwacji archeologicznej OW, obejmujące:
 - a) skupiska stanowisk archeologicznych w Zdrowej i Janaszowie,
 - b) strefy poszczególnych stanowisk archeologicznych,
 - c) strefy zawarte w granicach obszarów objętych strefą ścisłej ochrony konserwatorskiej A,
- 4) strefy ochrony krajobrazu K, obejmujące obszary kulturowe: w Nieznanicach i Zdrowej, w Skrzydlowie oraz w Zawadzie, Konarach, Pacierzowie, Karczewicach;
- 5) zabytkowe aleje, obejmujące aleje wzdłuż dróg: Baby-Zdrowa, Borowno-Zdrowa oraz Borowno-Nieznanice (aleja do odtworzenia).

W części tekstowej miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Kłomnice z 2016 r. wprowadzono oprócz obiektów ujętych w aktualnej Gminnej Ewidencji Zabytków, dodatkowo ochronę obiektów o wartościach zabytkowych:

- 1) w Chorzenicach:
 - a) młyn mechaniczny nr 22, murowany, z 1909r.
 - b) budynek murowany, ul. Główna 28, z 1931r.
 - c) budynek murowany, ul. Główna 32, z 1931r.
 - d) budynek mieszkalny, ul. Główna 34, z 1905r.
 - e) budynek mieszkalny, drewniany, ul. Główna 37, z poł. XIXw.
 - f) budynek murowany, ul. Główna 47, z 1931r.
 - g) budynek mieszkalny, ul. Główna 56, z 1925r.
- 2) w Hubach - chałupa drewniana nr 21, z 1908r.
- 3) w Karczewicach:
 - a) kapliczka przy młynie,
 - b) stodoła, ul. Wolności 56,
 - c) chałupa drewniana, ul. Wolności 56, koniec XIXw.
 - d) obora murowana, ul. Wolności 56, koniec XIXw.
 - e) chałupa drewniana, ul. Wolności 56, koniec XIXw.
 - f) młyn wodny (obecnie motorowy), połowa XIXw.
- 4) w Kłomnicach:
 - a) budynek murowany, ul. Sądowa 2, z 1913r.
 - b) budynek mieszkalny, drewniany, ul. Poczтова 2, z poł. XIX w.
 - c) dawna fabryka Bugaja, murowana, ul. Ogrodowa 12, z 1903r.
 - d) budynek mieszkalny, murowany, ul. Kolejowa 7, z 1916r.
 - e) młyn motorowy, murowany, ul. Kolejowa 7, z 1916 -18r.
 - f) budynek mieszkalny, drewniany, ul. Nowa 45, z 1927r.
 - g) budynek mieszkalny, drewniany, ul. Częstochowska 99a, z 1908r.
 - h) nowa fabryka Bugaja maszyn rolniczych, murowana, ul. Częstochowska 17, z 1924r.
 - i) dawna fabryka pieprzu, ul. Częstochowska, z 1888r.
 - j) budynek mieszkalny, nowa fabryka Bugaja, ul. Częstochowska 17, obecnie restauracja,
 - k) kapliczka przydrożna św. Nepomucena, ul. Częstochowska, z 1905r.
- 5) w Konarach - budynek mieszkalny drewniany, ul. Szkolna 25, z 1830r.

- 6) w Nieznanicach:
 - a) zabudowania gospodarcze, stajnia murowana, z 1917r.
 - b) zabudowania gospodarcze, waga murowana, z ok. 1917r.
 - c) zabudowania gospodarcze, stodoły murowane, z ok. 1917r.
 - d) zabudowania gospodarcze, murowane- magazyn sprzętu, spichlerz i budynek magazynowy z ok. 1917r.
 - e) dawna oficyna (budynek mieszkalny) murowany, ok. 1917r.
 - f) czworak I, murowany, z ok. 1917r.
 - g) czworak II, murowany, z ok. 1917r.
 - h) czworak III, murowany, z ok. 1917r.
 - i) budynek mieszkalny i stajnie murowane, z ok. 1917r.
 - j) zabudowania gospodarcze, z ok. 1917r.
 - k) budynek mieszkalny, drewniany, ul. Sobieskiego 14, koniec XIXw.
 - l) kapliczka murowana, z pocz. XXw.
- 7) w Rzekach Małych - do drewniano-murowany, ul. Karczewicka 28, z 1931r.
- 8) w Rzekach Wielkich:
 - a) chałupa drewniana, ul. Główna 28,
 - b) budynek dawnej fabryki tektury, murowany, z 1872r.
- 9) w Rzeręczycach:
 - a) budynek dworski - spichlerz murowany, ul. Skrzydlowska 88, koniec XIXw.
 - b) dom murowany, ul. Mstowska 87, z 1925r.
- 10) w Skrzydlowie:
 - a) obórka murowana, ul. Nadrzeczna 10, pocz. XXw.
 - b) chałupa drewniano-murowana, ul. Nadrzeczna 8, z 1937r.
 - c) dom drewniany, ul. Główna 37, pocz. XXw.
 - d) budynki gospodarcze, murowane, pocz. XXw.
 - e) gorzelnia murowana, XIXw. 1899, 1940-50,
 - f) budynek mieszkalny, drewniany, na terenie stadniny, z XIX/XXw.
 - g) dworek murowany (stadnina), poł. XIXw.
- 11) w Śliwakowie:
 - a) dom nr 3, drewniany, z pocz. XXw.
 - b) kapliczka przydrożna, murowana, z pocz. XXw.
- 12) w Witkowicach:
 - a) kapliczka murowana, ul. Główna, z 1909r.
 - b) budynek mieszkalny, drewniany, ul. Główna 17, z 1910r.
 - c) budynek mieszkalny, drewniany, ul. Główna 31, z 1927r.
 - d) budynek mieszkalny, murowany, ul. Główna 34, z pocz. XXw.
 - e) budynek mieszkalny, drewniany, ul. Główna 33, z 1926r.
 - f) budynek mieszkalny, murowany, ul. Główna 43, z 1930r.
 - g) budynek mieszkalny, murowany, ul. Główna 58, z 1928r.
 - h) dawna suszarnia, murowana, ul. Leśna 3, pocz. XXw.
- 13) w Zawadzie:
 - a) kapliczka "ofiarom epidemii 1896r." w miejscu po cmentarzu zakaźnym,
 - b) obora murowana, częściowo przebudowana, ul. Sobieskiego 23, koniec XIXw.
 - c) budynek mieszkalny, drewniany, ul. Sobieskiego, z 1896r.
 - d) budynek mieszkalny, drewniany, ul. Sobieskiego 63, z 1913r.
 - e) chałupa drewniana, ul. Sobieskiego, z pocz. XXw.
 - f) budynek mieszkalny, murowany, ul. Konarska 119, z 1918r. (ul. Sobieskiego 25, dz. nr 481/2)
- 14) w Zberezce - budynek mieszkalny, murowany, nr 1, z końca XIXw.
- 15) w Zdrowej - budynek mieszkalny, drewniany, nr 51, z 1932r.

W planie z 2016r. zawarto ustalenia mające na celu ochronę zabytków. Ustalenia ochrony w planie miejscowym stanowią prawną formę ochrony zabytków. Przepisy nie nakazują przeniesienia do studium uwarunkowań ustaleń ochrony zabytków zawartych w planach miejscowych i decyzjach lokalizacyjnych.

12. ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW

1) Użytkowanie gruntów, istniejąca zabudowa

W strukturze użytkowania gruntów gminy Kłomnice, o powierzchni 14 773 ha :

- dominują tereny użytków rolnych zajmujące ok. 72 -73%, w tym 7146 ha użytków ornych,
- lasy i zadrzewienia zajmują łącznie ok. 35-36%, w tym 2.820 ha gruntów leśnych ,
- tereny zainwestowane i zurbanizowane zajmują ok. 5%, w tym 234ha terenów zabudowanych.

Podstawową funkcją użytkowania terenów, ze względu na powierzchnię, jest rolnictwo. Ma ono jednak malejące znaczenie, ze względu na przeciętne warunki dla prowadzenia produkcji rolniczej. Tereny rolne niekorzystne dla kontynuowania produkcji rolnej, ze względu na istniejący rozłóg i klasę gruntów są odłogowane i ulegają szybkiej renaturalizacji (zadrzewieniu). Duża ilość gruntów rolnych jest zalesiana. Stopniowemu zwiększeniu ulega też udział gruntów zurbanizowanych i zabudowanych.

Wśród terenów zainwestowanych dominują tereny wykorzystywane na cele mieszkaniowe, w tym głównie tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz zabudowy zagrodowej. Nieliczna jest zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna (jej parametry nie odbiegają znacznie od zabudowy jednorodzinnej) - w Lipiczach przy ul. Krótkiej, w Nieznanicach przy ul. Klonowej, w Skrzydłowie przy ul. Głównej, w Zdrowej przy ul. Parkowej i pojedyncze budynki w innych miejscowościach.

Wśród terenów wykorzystywanych na cele usługowe dominują usługi publiczne: szkoły, przedszkola, remizy strażackie OSP, tereny sakralne, tereny sportowe.

Największe skupienia zabudowy usługowej o charakterze komercyjnym znajdują się w Kłomnicach (sklepy, hurtownie, stacje paliw, restauracje, usługi rzemieślnicze, gminne targowisko).

Największe skupienie zabudowy produkcyjnej zlokalizowane jest w Kłomnicach, po zachodniej stronie linii kolejowej, w tym jest to teren odlewni stopów odlewniczych aluminium. Większe tereny zabudowy produkcyjnej zlokalizowane są też w innych miejscowościach: Garnku przy ul. Rolniczej, Lipiczach przy ul. Stawowej, Nieznanicach przy ul. Nieznanickiej i Mstowskiej, Rzekach Wielkich przy ul. Głównej, Rzekach Małych (teren dawnej fabryki tektury przy rzece Warcie), Rzerzęczycach przy ul. Leśnej.

Na terenie gminy w większości miejscowości funkcjonują liczne obiekty produkcyjne o różnej wielkości - jako funkcja uzupełniająca zabudowę mieszkaniową lub zagrodową. Charakterystyczną cechą jest lokalizacja zakładów produkcyjnych w drugiej linii zabudowy, za istniejącymi budynkami mieszkalnymi. Charakterystyczną cechą jest "pączkowanie" tego rodzaju zabudowy - w sąsiedztwie już istniejącego zakładu produkcyjnego powstają nowe obiekty o funkcji produkcyjnej lub produkcyjno-usługowej.

Zabudowa tego rodzaju najszybciej rozwija się wzdłuż dróg powiatowych.

W granicach gminy zlokalizowane jest kilka dużych terenów zabudowy produkcyjnej i usługowej w rolnictwie. Do największych należy zaliczyć tereny:

- zakładu hodowlano-produkcyjnego w Nieznanicach (stacja Małopolskiej Hodowli Roślin sp. z o.o. zajmująca się hodowlą i produkcją nasionną traw i roślin motylkowych)
- dawnej stadniny koni w Skrzydłowie (tereny po PGR)
- GS Samopomoc Chłopska Kodrąb w Bartkowicach (hodowla bydła - ok. 260DJP)
- gospodarstwa rolno-hodowlanego w Bartkowicach (hodowla bydła - ok. 60DJP)
- gospodarstwa hodowlanego w Garnku (hodowla nerek amerykańskich - ok. 210DJP)
- fermy drobiu w Zawadzie (tucz bojlerów kurzych - ok. 800 DJP)
- fermy drobiu w Śliwakowie (tucz kaczek, gęsi - ok. 40 DJP)
- fermy drobiu w Michałowie Rudnickim (tucz bojlerów kurzych - ok. 40 DJP).

Mniejsze tereny związane z produkcją i obsługą rolnictwa (w tym po dawnych bazach SKR), znajdują się w: Karczewicach, Kłomnicach, Konarach, Witkowicach, Zberezce, Zawadzie, Zdrowej.

Na terenie gminy funkcjonuje kilka firm prowadzących szkółki roślin lub produkcję ogrodnictwa - w tym w Kłomnicach przy ul. Pocztovej, w Rzerzęczycach przy ul. Ogrodowej i ul. Skrzydłowskiej, w Witkowicach przy ul. Częstochowskiej.

W granicach gminy Kłomnice tereny rolne są wykorzystywane dla funkcji związanej z rekreacją i wypoczynkiem - poprzez lokalizację zabudowy agroturystycznej, stawów rybnych, niewielkich stadnin koni a także prowadzenie hodowli zwierząt obcych rodzimej faunie (alpak, bizonów) czy też danieli. Zagospodarowanie tego rodzaju rozwija się w Garnku, Karczewicach, Rzerzęczycach, Zawadzie.

W miejscowości Jamrozowizna na działkach nr ew. 2490 i 3327 istnieje schronisko dla zwierząt.

2) Komunikacja drogowa

Gmina Kłomnice posiada dogodnie połączenia komunikacyjne z regionem – poprzez istniejącą drogę krajową. Bardzo dobrze rozwinięta jest sieć dróg lokalnych – powiatowych i gminnych.

Droga krajowa jest jedno jezdniowa, o dwu pasach ruchu. Parametry drogi krajowej tylko na kilku krótkich odcinkach odpowiadają wymaganiom klasy technicznej drogi GP, w części droga spełnia wymagania dla drogi klasy G, a w części parametry drogi nie odpowiadając nawet klasie Z (ze względu na szerokość pasa drogowego <20m lub <25m, ilość zjazdów i odległości między skrzyżowaniami - w szczególności dotyczy to przebiegu przez tereny zwartej zabudowy miejscowość Kłomnice).

Wzdłuż drogi krajowej występują braki: pasów zjazdowych i postojowych, urządzonych chodników lub ścieżek rowerowych, uzupełnienia wymaga oświetlenie ulicy i urządzenie przystanków komunikacji.

Istnieje konieczność: regulacji stanów prawnych dróg powiatowych i gminnych (szerokości pasów drogowych, poprawy geometrii skrzyżowań) a także przebudowy tych dróg, wraz z realizacją utwardzonych poboczy oraz chodników dla pieszych lub ścieżek rowerowych.

Dla poprawy funkcjonowania układu komunikacyjnego konieczna jest realizacja kilku odcinków dróg - stanowiących lokalne połączenia drogowe oraz docelowo obwodnicy drogowej Kłomnic.

Łączna długość dróg publicznych na terenie Gminy Kłomnice wynosi ok. 203 km w tym: drogi krajowe – 12,70 km, drogi powiatowe – 61,16 km, drogi gminne – 129,49 km.

DROGI KRAJOWE

- droga nr 91 Częstochowa - Radomsko- (ul. Częstochowska, ul. Warszawska)

DROGI POWIATOWE

- S 1019 - Borowno-Nieznanice (ul. Mstowska) - Witkowice 2 000m
- S 1024 Kłomnice(ul.Dworcowa) - Rzerzeczyce(ul.Kolejowa, ul.Skrzydłowska) - Skrzydlów(ul.Lipowa) -Mokrzysz 8 500m + 1 obiekt mostowy
- S 1028 Mstów-Skrzydłów(ul.Główna)-Rzeki(ul.Karczewicka)-Karczewice(ul.Częstochowska)8300m
- S 1029 Kłomnice (ul. Bartkowska) - Bartkowice (ul.Szlachecka) - Pacierzów (ul.Częstochowska)-Karczewice (ul.Wolności) Garnek (ul.Główna)-Święta Anna 13 456m + 4 obiekty mostowe
- S 1030 - Kłomnice-Lipicze(ul.Gidelska)-Zawada(ul.Częstochowska)-Gidle - 5300m+3 obiekty mostowe
- S 1031 od drogi krajowej 91-Zawada (ul.Sobieskiego) 3 700m
- S 1032 Zawada (ul. Kościuszki) - Konary (ul. Polna, Szkolna) - Pacierzów (ul. Wolności) - 4 100m
- S 1033 Gidle-Borowa-Garnek (ul. Rolnicza) 1 500m +1 obiekt mostowy
- S 1034 Witkowice (ul. Leśna) - Rzerzeczyce (ul. Witkowska) 2 300m
- S 1035 Garnek (ul. Południowa) - Dąbek-Wola Mokrzyska 3 150m
- S 1070 Kruszyna-Zdrowa (ul.Kruszyńska,Strażacka,Kłomnicka) -Kłomnice(ul.Zdrowska) - 5 000m
- S 1077 Rzerzeczyce (ul. Wolności, ul. Mstowska) - Kuchary - Wancerzów - 3 100m
- S 1116 od S1070 -Zdrowa (ul. Strażacka) -Jacków-Pierki Szczep. 760m

DROGI GMINNE

- 598 001 S Kłomnice ul. Kolejowa 1240m
- 598 002 S Kłomnice ul. Wesoła 260m
- 598 003 S Kłomnice ul. Zachodnia 385m
- 598 004 S Kłomnice ul. Nieznanicka 800m
- 598 005 S Kłomnice ul. Łąkowa 1560m
- 598 006 S Kłomnice ul. Poczтовая 1200m
- 598 007 S Kłomnice ul. Targowa 415m
- 598 008 S Kłomnice ul. Leśna 230m
- 598 009 S Kłomnice ul. Leśna 825m
- 598 010 S Kłomnice ul. Projektowana 350m
- 598 011 S Kłomnice ul. Strażacka, ul. Południowa 745m
- 598 012 S Kłomnice ul. Dworska 825m
- 598 013 S Kłomnice ul. Zielona 615m
- 598 014 S Kłomnice ul. Krótka 200m
- 598 015 S Kłomnice, Janaszów ul. Janaszowska 3800m

➤	598 016 S	Kłomnice	ul. Nowa	950m
➤	598 017 S	Kłomnice	ul. Ogrodowa	455m
➤	598 018 S	Kłomnice	ul. Szkolna	505m
➤	598 019 S	Kłomnice	ul. Księżycowa	545m
➤	598 020 S	Kłomnice	ul. Gwiazdna	500m
➤	598 021 S	Kłomnice	ul. Poprzeczna	505m
➤	598 022 S	Kłomnice	ul. Księża (Pustkowie Kłomnickie)	2050m
➤	598 023 S	Kłomnice	ul. Sądowa	
		Bartkowice	ul. Wspólna, ulica bez nazwy	
		Rzeki Wielkie	ul. Kłomnicka	2970m
➤	598 024 S	Bartkowice	ul. Spacerowa, ul. Akacyjowa	520m
➤	598 025 S	Bartkowice	ul. Wąska	770m
➤	598 026 S	Bartkowice	ul. Wesoła	600m
➤	598 027 S	Bartkowice	ul. Kaliny Jędrusik,	
		Konary	ul. Częstochowska, ul. Łąkowa	2210m
➤	598 028 S	Konary	ul. Bartkowska	365m
➤	598 029 S	Konary	ul. Ogrodowa	270m
➤	598 030 S	Konary	ul. Główna, ul. Krótka	705m
➤	598 031 S	Michałów Kłomnicki	ul. Kwiatowa	860m
➤	598 032 S	Michałów Kłomnicki	ul. Słoneczna, ul. Folwarczna	850m
➤	598 033 S	Michałów Kłomnicki	ul. Spacerowa	570m
➤	598 034 S	Bartkowice Pacierzów	ul. Leśna (Pacierzów)	1780m
➤	598 035 S	Pacierzów	ul. Łąkowa	340m
➤	598 036 S	Pacierzów	ul. Wolności	1040m
➤	598 037 S	Pacierzów	ul. Polna	1120m
➤	598 038 S	Pacierzów	ul. Wolności (odnoga)	100m
➤	598 039 S	Lipicze	ul. Stawowa	1490m
➤	598 040 S	Lipicze	ul. Krótka	280m
➤	598 041 S	Lipicze	ul. Kłomnicka	370m
➤	598 042 S	Lipicze	ul. Wąska	530m
➤	598 043 S	Lipicze	ul. Nowa	470m
➤	598 044 S	Lipicze	ul. Leśna	610m
➤	598 045 S	Jamrozowizna	ulica bez nazwy (obr. Kłomnice)	1740m
➤	598 046 S	Zawada	ul: Polna, Ogrodowa, Strażacka, Krótka	1940m
➤	598 047 S	Zawada	ul. Łąkowa	990m
➤	598 048 S	Zawada	ul. Szkolna	650m
➤	598 049 S	Zawada	ul. Szkolna	240m
➤	598 050 S	Zawada	ul. Polna	1070m
➤	598 051 S	Śliwaków	ulica bez nazwy	2540m
➤	598 052 S	Zberezka	ul. Sobieskiego, ul. Łąkowa, ul. Leśna	3360m
➤	598 053 S	Zberezka	ul. Akacyjowa	190m
➤	598 054 S	Lipicze	ul. Żabia	230m
➤	598 055 S	Zdrowa	ul. Zastawie, ul. Zielona	1300m
➤	598 056 S	Zdrowa	ul. Zastawie	255m
➤	598 057 S	Zdrowa	ul. Łąkowa	1090m
➤	598 058 S	Zdrowa	ul. Leśna	330m
➤	598 059 S	Zdrowa	ul. Kłomnicka	1790m
➤	598 060 S	Zdrowa	ul. Parkowa	320m
➤	598 061 S	Zdrowa	ul. Mstowska	
		Nieznanice	ul. Sobieskiego	2550m

➤ 598 062 S	Zdrowa	ul. Ceglana	435m
➤ 598 063 S	Nieznanice	ul. Polna	915m
➤ 598 064 S	Nieznanice	ul. Ogrodowa	150m
➤ 598 065 S	Nieznanice	ul. Równoległa	340m
➤ 598 066 S	Nieznanice	ul. Leśna	280m
➤ 598 067 S	Nieznanice	ul. Klonowa	300m
➤ 598 068 S	Nieznanice	ulica bez nazwy	200m
➤ 598 069 S	Witkowice	ul. Słoneczna	525m
➤ 598 070 S	Witkowice	ul. Ogrodowa	1400m
➤ 598 071 S	Witkowice	ul. Główna	
	Przybyłów	ulica bez nazwy	4690m
➤ 598 072 S	Chorzenice	ul. Główna	1190m
➤ 598 073 S	Chorzenice	ul. Parkowa	490m
➤ 598 074 S	Chorzenice	ul. Nowa	1570m
➤ 598 075 S	Chorzenice	ul. Łąkowa	710m
➤ 598 076 S	Chorzenice	ul. Wąska	510m
➤ 598 077 S	Chorzenice	ul. Leśna	450m
➤ 598 078 S	Michałów Rudnicki	ul. Kolejowa	730m
➤ 598 079 S	Michałów Rudnicki	ul. Sportowa	1390m
➤ 598 080 S	Michałów Rudnicki	ul. Letniskowa	130m
➤ 598 081 S	Niwki	ul. Nowa	1250m
➤ 598 082 S	Niwki	ul. Wiosenna	820m
➤ 598 083 S	Niwki	ul. Jesienna	235m
➤ 598 084 S	Rzerzeczyce	ul. Polna	275m
➤ 598 085 S	Rzerzeczyce	ul. Bagnista	420m
➤ 598 086 S	Rzerzeczyce	ul. Leśna	1155m
➤ 598 087 S	Rzerzeczyce	ul. Leśna	705m
➤ 598 088 S	Rzerzeczyce	ul. Leśna	590m
➤ 598 089 S	Rzerzeczyce	ul. Bugaj	675m
➤ 598 090 S	Rzerzeczyce	ul. Szkolna	600m
➤ 598 091 S	Rzerzeczyce	ul. Mstowska (część)	720m
➤ 598 092 S	Rzerzeczyce	ul. Wolności (część)	210m
➤ 598 093 S	Rzerzeczyce	ul. Mstowska (część)	220m
➤ 598 094 S	Rzerzeczyce	ul. Ogrodowa	2950m
➤ 598 095 S	Rzerzeczyce	ul. Sportowa	465m
➤ 598 096 S	Adamów	ul. Żabia	635m
➤ 598 097 S	Adamów	ul. Dojazdowa ul. Bociania (część)	1260m
➤ 598 098 S	Adamów	ul. Bociania (część), Rycerska (część)	835m
➤ 598 099 S	Adamów	ul. Rycerska (część)	590m
➤ 598 100 S	Adamów	ul. Bociania (część)	335m
➤ 598 101 S	Huby	ulica bez nazwy	1790m
➤ 598 102 S	Huby	ulica bez nazwy	360m
➤ 598 103 S	Huby	ulica bez nazwy	650m
➤ 598 104 S	Skrzydłów	ul. Wschodnia, ul. Zachodnia	1480m
➤ 598 105 S	Skrzydłów	ul. Nadrzeczna	755m
➤ 598 106 S	Skrzydłów	ul. Łąkowa	
	Trząska	ulica bez nazwy	2480m
➤ 598 107 S	Rzeki Wielkie	ul. Leśna	955m
➤ 598 108 S	Rzeki Wielkie	ul. Miernicza	1110m
➤ 598 109 S	Rzeki Wielkie	ul. Mokra	290m

➤	598 110 S	Rzeki Małe	ulica bez nazwy	315m	
➤	598 111 S	Rzeki Małe	ul. Polna (część)		
		Karczewice	ul. Polna (cała)	2860m	
➤	598 112 S	Rzeki Małe	ul. Polna (część)	1020m	
➤	598 113 S	Rzeki Małe	ul. Polna (część)		
		Karczewice	ul. Zachodnia (cała)	1610m	
➤	598 114 S	Rzeki Małe	ulica bez nazwy		
		Chmielarze	ulica bez nazwy		
		Garnek	ul. Zachodnia, ul. Nowa	6310m	
➤	598 115 S	Karczewice	ul. Łąkowa	1100m	
➤	598 116 S	Karczewice	ul. Nadrzeczna	1470m	
➤	598 117 S	Karczewice	ul. Złota	285m	
➤	598 118 S	Garnek	ul. Błonie	1320m	
➤	598 119 S	Garnek	ul. Szkolna	370m	
➤	598 120 S	Garnek	ul. Parkowa	220m	
➤	598 121 S	Garnek	ul. Klonowa	100m	
➤	598 122 S	Garnek	ul. Wąska	465m	
➤	598 123 S	Garnek	ul. Kątowa	570m	
➤	598 124 S	Garnek	ul. Mościska	1150m	
➤	598 125 S	Garnek	ul. Lisia	1270m	
➤	598 126 S	Garnek	ul. Poprzeczna	150m	
➤	598 127 S	Garnek	ul. Leśna	465m	
➤	598 128 S	Garnek	ul. Projektowa	245m	
➤	598 129 S	Garnek	ul. Wschodnia	925m	
➤	598 130 S	Garnek	ul. Mokra	445m	
➤	598 131 S	Kuźnica	ulica bez nazwy	740m	
➤	598 132 S	Kuźnica	ulica bez nazwy	265m	
➤	598 133 S	Rzerzyczycy	ulica bez nazwy (część dz.nr 9759)	750m	
➤	598 134 S	Kłomnice	ul. Wrzosowa	580m	
➤	598 135 S	Kłomnice	ul. Brzozowa	320m	
➤	598 136 S	Kłomnice	ul. Sosnowa	320m	
➤	598 137 S	Kłomnice	ul. Parkowa	270m	
➤	598 138 S	Janaszew	ulica bez nazwy	350m	
➤	598 139 S	Rzeki Małe	ul. Karczewicka (boczna od ul. Karczewickiej DP)	270m	
➤	598 140 S	Rzeki Małe	ul. Karczewicka (boczna od ul. Karczewickiej DG)	450m	
➤	598 141 S	Garnek	ul. Krótka	950m	
➤	598 142 S	Lipicze	ul. Stawowa (część omijająca staw)	130m	
➤	598 143 S	Zdrowa	ulica bez nazwy	900m	
➤	598 144 S	Kłomnice	ul. Dworcowa	945m	

3) Komunikacja kolejowa

Przez gminę Kłomnice przebiega linia kolejowa o znaczeniu państwowym (linia magistralna, dwutorowa, zelektryfikowana, normalnotorowa) nr 1 Warszawa Zachodnia - Katowice. W granicach gminy Kłomnice nie przewiduje się rozbudowy tej linii.

Obszar kolejowy stanowi teren zamknięty na podstawie Decyzji nr 3 Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 24 marca 2014r. w sprawie ustalania terenów przez które przebiegają linie kolejowe, jako terenów zamkniętych (Dz.Urz. Min. Inf. i Roz. Nr 17, poz. 25, z późn.zm.).

W granicach gminy znajdują się przejazdy kolejowe: 1 bezkolizyjny (w Kłomnicach), 2 strzeżone (w Rzerzyczycach i w Nieznanicach), 2 niestrzeżone (w Janaszowie i na drodze Witkowice-Przybyłów).

W Kłomnicach znajduje się stacja kolejowa, w Rzerzyczycach przystanek osobowy.

Układ kolejowy pełni obecnie niewielką rolę w rozwoju gospodarczym.

4) Rolnicza i leśna przestrzeń produkcyjna

Gmina Kłomnice:

- ma bardzo wysoki udział użytków rolnych wynoszący ok. 72,7% powierzchni gminy.
- ma niski stopień lesistości wynoszący ok. 19,1% powierzchni gminy.

W użytkach rolnych:

- udział gruntów ornych zmniejsza się i wynosi obecnie poniżej 70% (w roku 2014 - 7146ha),
- wysoki jest udział łąk i pastwisk,
- zwiększa się udział gruntów zadrzewionych.

Użytki leśne zajmują ok. 2.820 ha, w tym lasy publiczne 1470,4 ha, z czego :

- lasy w Administracji Lasów Państwowych, Nadleśnictwo Gidle – 1454,7ha
- lasy stanowiące własność gminy - 15,7 ha.

Pozostała powierzchnia dotyczy lasów: prywatnych, wspólnot leśno-gruntowych i innej własności .

Gmina Kłomnice ma przeciętne warunki dla prowadzenia produkcji rolniczej, cechuje się bardzo niskim dochodami z prowadzonej produkcji rolniczej. Wśród użytków ornych i użytków zielonych:

- dominują grunty IV klasy bonitacyjnej - ok. 58,8% gruntów ornych i ok. 57,4% użytków zielonych,
- znaczący udział mają grunty V klasy bonitacyjnej - ok. 23,3% gruntów ornych i 28,5% użytków zielonych,
- udział gruntów III klasy bonitacyjnej wynosi - ok. 12,7% gruntów ornych i 9,3% użytków zielonych,
- nieznaczny jest udział gruntów o najniższej przydatności rolniczej - ok. 5,1% gruntów ornych i 4,8% użytków zielonych,
- nieliczne są grunty II klasy bonitacyjnej - ok. 0,1% użytków ornych.

Biorąc pod uwagę przydatność rolniczą gleb:

- wśród gruntów ornych dominują kompleksy żytnej dobrej (48%) i żytnej bardzo dobrej (29,7%), mniejszy udział jest udział kompleksów słabych, najmniejszy jest udział kompleksów pszenicznych (1,2%),
- wśród użytków zielonych dominują kompleksy średnie (61,3%) i słabe (38,7%).

Gleby należą do gleb średniodobrych, przeważają gleby o odczynie bardzo kwaśnym i lekko kwaśnym.

Wśród lasów przeważają lasy sosnowe; ich największe skupiska znajdują się w rejonie miejscowości Garnek, Chmielarze, Skrzydlów i Rzerzęczyce. Brzegi rzeki Warty zarasta przeważnie olsza czarna, kilka gatunków wierzb oraz topola biała; nad rzeką Wiercią rzadko spotyka się olszę szarą.

Lasy państwowe na terenie Nadleśnictwa Gidle zostały uznane za ochronne w drodze zarządzenia nr 181 Min. OŚNiL z dnia 23 października 1996r. oraz zarządzenia nr 112 Min. OŚNiL z dnia 29 lipca 1997r. łączna powierzchnia lasów ochronnych wynosi 12 308,41 ha.

Pozostałe lasy (prywatne, wspólnot, własności gminy) są lasami gospodarczymi.

5) Obszary rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100kW, a także ich stref ochronnych

Zgodnie z art. 10 ust.2a ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. z 2017r. poz. 1073), jeżeli na obszarze gminy przewiduje się wyznaczenie obszarów, na których rozmieszczone będą urządzenia wytwarzające energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100kW, a także ich stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu – w studium ustala się ich rozmieszczenie.

Zgodnie z art. 6 pkt 1 ustawy z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (Dz.U. z 2016r. poz.961) przy sporządzaniu studium uwarunkowań uwzględnia się odległości między terenami, na których istnieją budynki mieszkalne (lub dopuszcza się realizację budynków mieszkalnych) a terenami, na których istnieją elektrownie wiatrowe - budowle służące do wytwarzania energii z odnawialnych źródeł energii, wykorzystujących siłę wiatru, o mocy większej niż 40 kW (lub dopuszcza się realizację elektrowni wiatrowych). Odległość ta jest równa lub większa od dziesięciokrotności całkowitej wysokości elektrowni wiatrowej mierzonej od poziomu gruntu do najwyższego punktu budowli; w przypadku istniejących elektrowni, do odległości tej wlicza się połowę średnicy wirnika wraz z łopatami (odległość ta określa granice strefy ochronnej wokół elektrowni wiatrowych, określając teren o ograniczonych możliwościach w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów).

W granicach gminy Kłomnice istnieje elektrownia wiatrowa w Rzekach Małych, na działkach nr ew. 777 i 1214, o mocy do 250 kW, o wysokości do 45m i promieniu wirnika ok. 13 m.

Wymagana przepisami odległość od tej elektrowni do terenów, na których istnieją lub jest dopuszczona realizacja budynków mieszkalnych wynosi ok. 463 m. Najbliższy istniejący budynek mieszkalny jest usytuowany w odległości ok. 480 m, a odległość terenów przeznaczonych w obowiązującym planie miejscowym dla lokalizacji budynków mieszkalnych wynosi ponad 465m od tej elektrowni wiatrowej.

Strefa ochronna wokół istniejącej elektrowni o całkowitej wysokości do 45m zlokalizowanej na terenie działek nr ew. 777 i 1214 w Rzekach Małych, zachowuje wymagane prawem odległości.

W miejscowości Skrzydlów, na działce nr ew. 1687 (po scaleniu i podziale nr ew.: 2923 i 2924/2) wydano decyzję nr 1212/2007 z dnia 07.11.2007r. o pozwoleniu na budowę 3 elektrowni wiatrowych o mocy do 250 kW, o wysokości elektrowni do 45m i promieniu wirnika ok. 27m; 2 elektrownie wiatrowe zostały po uzyskaniu pozwolenia do użytkowania decyzją nr PINB-II-7353/E/7/Kł/08 z dnia 08.08.2008r. rozebrane (w tym zakresie pozwolenie na budowę nie obowiązuje), trzecia elektrownia nie została zrealizowana.

W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy Kłomnice - uchwała Nr 129.XXII.2016 z dnia 31 marca 2016r. (Dz.Urz. Woj. Śląskiego z 2016r. poz. 2284), dla całego obszaru objętego planem obowiązuje zakaz lokalizacji elektrowni wiatrowych, za wyjątkiem terenów oznaczonych symbolem Ze, dla których dopuszcza się elektrownie wiatrowe o mocy nie przekraczającej 100kW. Zgodnie z ustaleniami szczegółowymi, na tych terenach oprócz zieleni dopuszcza się lokalizację elektrowni wiatrowych, o maksymalnej wysokości wieży elektrowni 120m (obowiązujący plan nie wyznacza maksymalnej wysokości całkowitej elektrowni wiatrowych, nie wyznacza też stref ochronnych wokół elektrowni). Tereny te zostały wyznaczone:

- w Garnku, w rejonie ul. Południowej - teren oznaczony IX.Zeo1 na załączniku graficznym nr 3.80, obejmuje teren działki nr ew. 569, zlokalizowany w odległości 160 - 190m od granicy terenów, na których ustalenia obowiązującego planu dopuszczają lokalizację budynków mieszkalnych; oznacza to, że na tym terenie możliwa jest jedynie lokalizacja elektrowni wiatrowych o mocy niższej niż 100kW i o wysokości całkowitej wynoszącej nie więcej niż 16 - 19m,
- w Rzekach Małych, na północ od miejscowości Chmielarze - teren oznaczony XI.Zeo1 na załączniku graficznym nr 3.88, obejmuje teren działki nr ew. 1251, zlokalizowany w odległości 350 - 490m od granicy terenów, na których ustalenia obowiązującego planu dopuszczają lokalizację budynków mieszkalnych; oznacza to, że na tym terenie możliwa jest jedynie lokalizacja elektrowni wiatrowych o mocy niższej niż 100kW i o wysokości całkowitej wynoszącej nie więcej niż 35 - 49m,
- w Skrzydlowie, w rejonie ul. Lipowej - teren oznaczony XIII.Zeo1 i XIII.Zeo2 na załącznikach graficznych nr 3.102 i 3.109, obejmuje część terenu działek nr ew. 2923 i 2924; tereny te są zlokalizowane w odległościach od ok. 620 do ok. 740m od granicy terenów, na których ustalenia obowiązującego w granicach gminy Kłomnice planu dopuszczają lokalizację budynków mieszkalnych i zlokalizowanych w odległości ok. 430 - 500m granicy terenów, na których ustalenia obowiązującego w granicach gminy Mstów planu dopuszczają lokalizację budynków mieszkalnych; oznacza to, że na tym terenie możliwa jest lokalizacja elektrowni wiatrowych o mocy niższej niż 100kW i o wysokości całkowitej wynoszącej nie więcej niż 43 - 50m; podstawowym ograniczeniem dla ustalenia w studium uwarunkowań w tych granicach możliwości rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100kW, ze strefami ochronnymi jest fakt, że tereny te są zlokalizowane w odległości wynoszącej ok. 100 - 180m od granicy gminy - oznacza to, że w tych granicach w studium i w planie można byłoby dopuścić lokalizację elektrowni wiatrowych o bardzo niskiej wysokości całkowitej (od ok. 10m do ok. 23m).

Na rzece Warcie (dane RZGW w Poznaniu, stan na 12 lutego 2014r.) istniały małe elektrownie wodne - nie wymagające wyznaczenia stref ochronnych:

- w Skrzydlowie (jaz 712+700),
- w Rzekach Wielkich (jaz 707+500),
- w Karczewicach (próg Karczewice 704+500 - MEW czynna przy budowlu piętrzącej własności RZGW w Poznaniu),
- w Śliwakowie (jaz 699+000),
- w Zawadzie (jaz 696+850).

13. UZBROJENIE TERENÓW

1) Zaopatrzenie w wodę

Zaopatrzenie w wodę pitną zapewnione jest z eksploatowanych przez gminę Kłomnice sieci i ujęć wód podziemnych - są to ujęcia z górnokredowego poziomu wodonośnego w obrębie użytkowego GZWP nr 408 Niecka Miechowska NW. Pobór wody następuje studniami głębinowymi zlokalizowanymi:

- w miejscowości Witkowice

2 studniami, o głębokości odwiertu: 50m (głębokość zwierciadła wody $h=5,6$ - 50m, z pompą zainstalowaną na głębokości 25m) i 52m (głębokość zwierciadła wody $h=16,2$ - 52m, z pompą zainstalowaną na głębokości 25m). Zgodnie z decyzją Starosty Powiatowego w Częstochowie Nr OS.IV.6223-4/58/05 z dnia 30 grudnia 2005r. udzielającego pozwolenia na pobór wody podziemnej: maksymalny godzinowy pobór wynosi $50\text{m}^3/\text{h}$, średnio dobowy pobór wody wynosi $600\text{m}^3/\text{d}$, a dopuszczalny roczny pobór wody wynosi $150\,000\text{m}^3/\text{rok}$.

Wokół ujęcia wody w Witkowicach utworzono teren ochrony bezpośredniej, o wymiarach ok. $44 \times 114\text{m}$, obejmujący ogrodzony teren stacji wodociągowej (przy ulicy Leśnej); nie wyznaczono zgodnie z przepisami prawa wodnego strefy ochrony pośredniej; w dokumentacji hydrogeologicznej ujęcia wyznaczono obszar wokół ujęcia o promieniu ok. 700 - 1000m, który powinien być chroniony przez zanieczyszczeniem wód podziemnych, głównie poprzez realizację kanalizacji sanitarnej.

Woda cechuje się dobrą jakością. Woda jest chlorowana i poddawana procesowi usuwania ponadnormatywnej ilości azotanów (automatyczna stacja jonitowa). Z ujęcia Witkowice zaopatrywane są wsie: Chorzenice, Kłomnice, Michałów Rudnicki, Nieznanice, Rzerzeczyce, Witkowice i Zdrowa.

- w miejscowości Kłomnice

2 studniami głębinowymi o głębokości odwiertu: 52m (głębokość zwierciadła wody $h=12,8$ - 52m, z pompą zainstalowaną na głębokości 25m) i 52m (głębokość zwierciadła wody $h=18$ - 52m, z pompą zainstalowaną na głębokości 22m). Zgodnie z decyzją Starosty Powiatowego w Częstochowie Nr OS.IV.6223-4/12/07 z dnia 22 listopada 2007r. udzielającego pozwolenia na pobór wody podziemnej: maksymalny godzinowy pobór wynosi $50\text{m}^3/\text{h}$, średnio dobowy pobór wody wynosi $800\text{m}^3/\text{d}$, a dopuszczalny roczny pobór wody wynosi $250\,000\text{m}^3/\text{rok}$.

Na ujęciu w Kłomnicach zrealizowano wieżę ciśnień.

Wokół ujęcia wody w Kłomnicach utworzono teren ochrony bezpośredniej, o wymiarach ok. $41 \times 61\text{m}$, obejmujący ogrodzony teren stacji wodociągowej (w rejonie ulic: Parkowej i Częstochowskiej), nie wyznaczono zgodnie z przepisami prawa wodnego strefy ochrony pośredniej; w dokumentacji hydrogeologicznej ujęcia wyznaczono obszar wokół ujęcia o promieniu ok. 290 - 1940m, który powinien być chroniony przez zanieczyszczeniem wód podziemnych, głównie poprzez realizację kanalizacji sanitarnej.

Ujmowana woda cechuje się bardzo dobrą jakością (nie wymaga uzdatniania i dezynfekowania). Woda jest jedynie sporadycznie chlorowana. Z ujęcia w Kłomnicach zaopatrywane są wsie: Bartkowice, Kłomnice, Konary, Lipicze, Michałów, Niwki, Pacierzów, Rzerzeczyce, Śliwaków, Zawada i Zberezka.

- w miejscowości Garnek,

2 studniami głębinowymi o głębokości odwiertu: 60m (głębokość zwierciadła wody $h=12,8$ - 52m, z pompą zainstalowaną na głębokości 25m) i 60m (głębokość zwierciadła wody $h=33$ - 60m, z pompą zainstalowaną na głębokości 25m). Zgodnie z decyzją Starosty Powiatowego w Częstochowie Nr OS.IV.6223-4/57/05 z dnia 30 grudnia 2005r. udzielającego pozwolenia na pobór wody podziemnej: maksymalny godzinowy pobór wynosi $50\text{m}^3/\text{h}$, średnio dobowy pobór wody wynosi $600\text{m}^3/\text{d}$, a dopuszczalny roczny pobór wody wynosi $150\,000\text{m}^3/\text{rok}$.

Na ujęciu w Garnku zrealizowano wieżę ciśnień.

Wokół ujęcia wody w Garnku utworzono teren ochrony bezpośredniej, o wymiarach ok. $50 \times 54\text{m}$, obejmujący ogrodzony teren stacji wodociągowej (przy ulicy Lisiej), nie wyznaczono zgodnie z przepisami prawa wodnego strefy ochrony pośredniej; w dokumentacji hydrogeologicznej ujęcia wyznaczono obszar wokół ujęcia o promieniu ok. 150 - 1200m, który powinien być chroniony przez zanieczyszczeniem wód podziemnych.

Woda cechuje się bardzo dobrą jakością (nie wymaga uzdatniania i dezynfekowania). Woda jest jedynie sporadycznie chlorowana. Z ujęcia w Garnku zaopatrywane są: Adamów, Chmielarze, Garnek, Huby, Karczewice, Kuźnica, Rzeki Małe, Rzeki Wielkie, Skrzydlów oraz Piaski i Kajetanowice w gminie Gidle.

Łączna długość sieci wodociągowej bez przyłączy wodociągowych wynosi ok. 186,6km.

Liczba ludności korzystającej z wody z sieci wynosi ok. 87%, wodociągi zaopatrują w wodę ok. 11893 mieszkańców, w tym 3967 budynków.

Większość miejscowości gminy jest zwodociągowana - brak jest sieci doprowadzających wodę do miejscowości lub ich części znajdujących się na obrzeżach gminy, z rozproszoną zabudową (m. in.: Jamrozowizna, Janaszów, Pustkowie Kłomnickie, Przybyłów, Trząska oraz obrzeża wsi: Bartkowice, Garnek, Karczewice, Nieznanice, Skrzydlów, Zawada, Zberezka i Zdrowa).

Istniejące ujęcie w Witkowicach nie zaspakaja potrzeb gminy w zaopatrzeniu w wodę pitną, a ponadto w istniejącym ujęciu z pierwszego górnokredowego poziomu wodonośnego występuje zanieczyszczenie azotanami. Zapotrzebowanie w wodę szacowane jest na ok. 110m³/h co wymaga realizacji więcej niż 1 studni. W związku z powyższym istnieje konieczność w granicach gminy realizacja dodatkowo co najmniej 2 studni o zakładanej wydajności 55-60m³/h.

Aktualnie prowadzone są prace mające na celu realizację nowego ujęcia wody.

Oprócz ujęć komunalnych na terenie gminy funkcjonują również ujęcia indywidualne i ujęcia przemysłowe wód podziemnych, w tym ujęcia w miejscowościach: Chorzenice (nr 8100049 - przy państwowym domu dziecka), Garnek (nr 8100024 - dla fermy zwierząt futerkowych przy ul. Lisiej, nr 8100027, 8100028, 8100023 - dla RSP, nr 8100015 - dla POM - przy ul. Rolniczej), Kłomnice (nr 8100026 - dla piekarni, nr 8100019 - dla zakładów Herbapol, nr 8100022 - dla wytwórni pasz treściwych, nr 8100035 - dla terenu PKP), Kuźnicy (nr 8100032 - dla hodowli ryb), Nieznanice (nr 8100054 - przy terenie stacji hodowli roślin), Rzeki Małe (nr 8100013 - dla dawnego zakładu tektury), Rzerzeczycy (nr 8100034 - przy przedszkolu, nr 8100014 - dla gospodarstwa ogólno-rolnego), Skrzydlów (nr 810004 - dla dawnej stadniny, nr 8100037 - dla gospodarstwa ogólno-rolnego).

2) Gospodarka ściekowa

Odprowadzanie ścieków z sołectw Gminy Kłomnice realizowane jest za pośrednictwem sieci kanalizacji sanitarnej, administrowanej przez Urząd Gminy.

Ścieki odprowadzane są do oczyszczalni ścieków w Kłomnicach, Hubach i Nieznanicach.

Oczyszczalnia w Kłomnicach została oddana do eksploatacji w 2000 r. Aktualna przepustowość oczyszczalni wynosi do 1000 m³/d (365 000 m³/rok).

Oczyszczalnia w Hubach została oddana do eksploatacji w 2010 r. Aktualna przepustowość oczyszczalni wynosi 685m³/d i może być zwiększana.

Oczyszczalnia ścieków w Nieznanicach - biologiczna oczyszczalnia 2x200 RLM oparta na reaktorach SBR o maksymalnej przepustowości oczyszczalni 40m³/d.

W granicach gminy Kłomnice zostały wyznaczone:

- aglomeracja Kłomnice - Rozporządzeniem nr 8/08 Wojewody Śląskiego z dnia 14 lutego 2008r. (Dz.Urz. Woj. Śląskiego Nr 33 poz. 704) - o RLM 5904, z oczyszczalnią ścieków komunalnych w Kłomnicach, obejmująca tereny zwartej zabudowy położone w: Kłomnicach, Lipiczach, Zawadzie, Zberezce, Michałowie, Bartkowicach, Konarach i Pacierzowie,
- aglomeracja Huby - Rozporządzeniem nr 9/08 Wojewody Śląskiego z dnia 14 lutego 2008r. (Dz.Urz. Woj. Śląskiego Nr 33 poz. 705) - o RLM 2070, z oczyszczalnią ścieków komunalnych w Hubach, obejmująca tereny zwartej zabudowy w: Hubach, Adamowie, Rzerzeczycach.

Aktualnie Gmina Kłomnice jest skanalizowana w 35,5%. Systemem kanalizacji sanitarnej objęte są: Kłomnice, Michałów, Bartkowice, Zawada, Zberezka, Konary, Pacierzów, Lipicze i ok. 50% Rzerzeczyc.

Do sieci kanalizacyjnej odprowadzane są ścieki z 1623 budynków (ok. 4854 mieszkańców).

Łączna długość sieci kanalizacyjnej bez przyłączy wynosi 57,1 km.

Pozostałe ścieki komunalne gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych (2055 zbiorników w 2014r.) i okresowo wywożone wozami asenizacyjnymi do gminnych oczyszczalni lub są oczyszczane w przydomowych oczyszczalniach ścieków (46 przydomowych oczyszczalni).

3) Odprowadzenie wód opadowych

Wody opadowe generalnie odprowadzane są powierzchniowo i za pośrednictwem rowów odwadniających. Nieliczne odcinki sieci kanalizacji deszczowej głównie służą odwadnianiu dróg.

4) Energetyka

Przez teren gminy Kłomnice przebiegają napowietrzne linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia:

- 400kV dwutorowa relacji Tucznawa-Rogowiec i Joachimów - Rogowiec 3,
- 220kV relacji Joachimów-Rogowiec 1,
- 220kV relacji Joachimów-Rogowiec 2,
- 110kV relacji Wrzosowa-Sobiecko (Radomsko), z odgałęzieniem do stacji SE Kłomnice,
- 110kV relacji Kłomnice - Gidle.

W granicach miejscowości Kłomnice, przy ul. Kolejowej zlokalizowana jest stacja 110/15kV SE "Kłomnice". W granicach gminy rozbudowana jest sieć średnich i niskich napięć oraz stacji transformatorowych. Część tych linii i stacji zlokalizowanych jest na terenach zagrożonych występowaniem szadzi katastrofalnej lub w granicach terenów leśnych.

Dla linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia, ze względu na ich moc (oddziaływanie powodowane przez promieniowanie elektromagnetyczne), zastosowane zabezpieczenia (możliwość wystąpienia zagrożenia dla bezpieczeństwa ludzi i obiektów budowanych oraz zagrożenia pożarowego) istnieje konieczność zachowania stref ograniczonego zagospodarowania o szerokości:

- 60m dla linii 400kV (po 30m z każdej strony od osi linii),
- 50m dla linii 220kV (po 25m z każdej strony od osi linii),
- 15m dla linii 110 kV (po 7,5m z każdej strony od osi linii).

5) Gazownictwo

W granicach gminy Kłomnice nie występuje sieć gazowa wysokoprężna.

Przez teren gminy Kłomnice przebiega przesyłowa sieć gazowa średniego ciśnienia:

- DN 350 relacji Częstochowa - Bobry
- DN25-350 w miejscowości Kłomnice.

W Kłomnicach jest zlokalizowana stacja gazowa pomiarowo-redukcyjna.

Sieć gazowa jest w dobrym stanie i zapewnia pokrycie zapotrzebowania na gaz dla istniejących i potencjalnych odbiorców paliwa gazowego.

Gmina Kłomnice nie posiada rozbudowanej sieci gazowniczej dystrybucyjnej.

Zgodnie z danymi z 2015 r. łączna długość sieci czynnej (rozdzielczej) to 20255 m. Aktualnie 8,5% ludności korzysta z gazu przewodowego (391 odbiorców).

W miejscowościach, w których nie ma sieci gazowniczej, gospodarstwa domowe korzystają z gazu LPG.

6) Telekomunikacja

W granicach gminy dobrze rozwinięta jest sieć telekomunikacyjna, realizowane są sieci światłowodowe.

W gminie Kłomnice stacje bazowe telefonii komórkowej zlokalizowane są w: Kłomnicach (ul. Kolejowa), Michałowie (ul. Wspólna 10), Bartkowicach (ul. Świerczewskiego), Garnku (ul. Lisia); inne urządzenia przekątnikowe znajdują się m.in. w Adamowie (ul. Żabia), Skrzydlowie (ul. Główna).

7) Gospodarka odpadami

Gospodarka odpadami odbywa się zgodnie z ustawą o odpadach oraz ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminie. Gmina Kłomnice prowadzi w tym zakresie działania należące do jej kompetencji, w szczególności: prowadzi działania w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi (3953 właścicieli nieruchomości objętych jest systemem gospodarowania odpadami komunalnymi), prowadzi stację zlewną na oczyszczalni w Hubach (w 2015r. odebrano 12 592m³ ścieków bytowych) i przy oczyszczalni ścieków w Kłomnicach prowadzi stacjonarny Gminny Punkt Zbierania Odpadów Niebezpiecznych.

Centralnym obiektem gospodarki odpadami dla subregionu północnego województwa śląskiego jest Zakład Zagospodarowania Odpadów w Sobuczynie (gmina Poczesna). Odpady też - w zależności od ich rodzaju - są przekazywane do składowania lub przetwarzania innym jednostkom na terenie kraju.

W granicach gminy nie ma obiektów związanych ze składowaniem i przetwarzaniem odpadów (odzyskiem lub unieszkodliwianiem odpadów, w szczególności sortowni, kompostowni i spalarni, w szczególności nie działają instalacje do mechanicznego sortowania lub mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych); funkcjonują obiekty związane ze zbieraniem odpadów (złomu).

14. STAN ŚRODOWISKA

1) Budowa geologiczna, ruchy masowe ziemi

Gmina Kłomnice na przeważającym obszarze leży na Wyżynie Środkowo-Małopolskiej, w Niecce Włoszczowskiej (stanowiącej północną część Niecki Miechowskiej zwanej również Niecką Nidziańską), w części północno-zachodniej znajduje się na granicy Wyżyny Śląsko-Krakowskiej.

W granicach gminy rozpoznano utwory jury, kredy i czwartorzędu.

Znaczący wpływ na budowę geologiczną ma położenie w stosunku do kopalnej doliny rzeki Warty.

W granicach gminy występuje duże zróżnicowanie morfologiczne podłoża czwartorzędu.

Niewielka zachodnia część gminy leży w obrębie wysoczyzny kredowej, rozległa wschodnia część położona jest w obrębie wschodniego skłonu tej wysoczyzny i rozległego obniżenia prawarty. Wysoczyzna zbudowana jest z monoklinalnie ułożonych warstw utworów kredy, z nachyleniem w kierunku północno-wschodnim. Utwory kredowe zalegają na nieprzepuszczalnych iłach marglistych i marglach stanowiących utwory jury górnej. Na znacznej powierzchni gminy występują w podłożu lub płytko pod przykryciem utworami czwartorzędowymi margle i opoki z wapienia. Utwory starszego podłoża (jury górnej) miejscowo występują na powierzchni lub pod nieznacznym przekryciem utworami czwartorzędowymi o zróżnicowanej miąższości (w rejonie Chorzenic, Witkowic i Rzerzycz).

Charakterystyczną cechą jest bardzo duża zmienność miąższości pokrywy czwartorzędowej wahającej się od kilku centymetrów do kilkunastu metrów (w rynnie pra-Warty osiąga 70 m).

Utwory czwartorzędowe budują głównie piaski i żwiry wodnolodowcowe zlodowacenia Odry. Niżej zalegają piaski terasy nadzalewowej (bałtyckiej) i namuły holoceni. Osady te są w dużej części zaglinione (ze względu na płytkie zaleganie podłoża marglistego).

Obszar gminy Kłomnice nie jest narażony na ruchy masowe ziemi.

Uwarunkowaniem dla lokalizacji zabudowy jest występowanie miejscowo zagłębień bezodpływowych o genezie krasowej. Formy krasu powierzchniowego rozwinęły się w marglistym podłożu i są widoczne na powierzchni, mimo zasypiania utworami czwartorzędowymi. Wskazuje to na możliwość dalszego rozwoju zjawisk krasowych pod przykryciem czwartorzędowym, osiadania powierzchni i destabilizacji podłoża (w miejscach istniejących miejscowo bezodpływowych zagłębień terenowych).

2) Stan powierzchni ziemi, gleby, melioracje

Na terenie Gminy Kłomnice występuje duża różnorodność gleb. Litologia podłoża ma duże odzwierciedlenie w typach gleb, szczególnie na obszarze wysoczyzny. Na terenach wychodni kredowych wykształciły się rędziny brunatne lub rędziny próchniczne (rejon Witkowic, Skrzydlowa).

Pozostałe typy gleb związane są z utworami czwartorzędowymi, a ich zróżnicowanie uzależnione jest od warunków wilgotnościowych. Na terenach wyżej położonych zbudowanych z piasków i żwirów glacialnych, na suchym podłożu wykształciły się gleby bielcowe i pseudobielcowe (gleby te występują wyspowo, w większych kompleksach w północno-zachodniej części gminy).

Na utworach gliniastych i przy głębszym zaleganiu utworów węglanowych, wykształciły się gleby brunatne wylugowane. Niewielkie powierzchnie zajmują czarne ziemie zdegradowane - wykształciły się one w miejscach obniżen z płytkim poziomem wód gruntowych i pod lasami na utworach piaszczysto-gliniastych (generalnie są to gleby zakwaszone).

We wschodniej i południowej części gminy występują gleby torfowe i mułowo-torfowe - głównie w dnach dolin i obniżen z bardzo płytkim zaleganiem wód gruntowych. Wynika to często z nieprzepuszczalności podłoża. W miejscach zmeliorowanych następuje mineralizacja części organicznych, co prowadzi do ich przekształcania w gleby murszowo-mineralne i murszowate.

Melioracje na terenie gminy Kłomnice były wykonane w latach 50-tych - obecnie wymagają pilnej modernizacji lub odbudowy. Melioracje głównie były oparte o system rowów melioracyjnych i kanałów (realizowanych jako melioracje podstawowe i szczegółowe), w szczególności wzdłuż: Warty i Starej Warty, Kanału Warty, Młynówki, Wiercicy i Wiercicy Starej, Widzówki, Rowu od Pacierzowa i Rowu od Zdrowej. Długość rowów melioracyjnych naniesionych na mapy ewidencyjne wynosi w przybliżeniu ok. 332 km. Nie odzwierciedla to faktycznego zakresu melioracji - znacząca część rowów nie była wydzielona geodezyjnie lub oznaczona na mapach.

Dwa niewielkie obszarowo tereny gruntów ornych, położone w Nieznanicach, są zdrenowane.

3) Wielkość i jakość zasobów wodnych

Wody powierzchniowe - zasoby i stan wód powierzchniowych

Gmina Kłomnice jest położona w obszarze dorzecza rzeki Odry, w regionie wodnym rzeki Warty.

Zgodnie z aktualizacją Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry w latach 2016 -2021, obszar gminy Kłomnice odwadnia sieć rzeczna należąca do zlewni rzeki Warty:

- a) Ciek spod Rudnik (Rudniczanka, z kanałem Rudniczanki - zlewnia obejmuje: Chorzenice, Witkowice, Adamów, Huby, część Rzerzeczyc), kod JCWP PLRW60001618134, stanowiący potok nizinny lessowy lub gliniasty oraz naturalną część wód; cel środowiskowy – dobry stan ekologiczny i chemiczny; aktualny stan – zły, ryzyko nieosiągnięcia celów środowiskowych – niezagrożone; działania podstawowe – porządkowanie systemu gospodarki ściekowej i realizacja Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych;
- b) Kanał Warty ze Starą Wiercią i Kanałem Lodowym (zlewnia obejmuje: część Garnka i Kuźnicę) - kod JCWP PLRW60001718149, stanowiący potok nizinny piaszczysty na utworach starogłacialnych oraz naturalną część wód; cel środowiskowy – dobry stan ekologiczny i chemiczny; aktualny stan - zły, ryzyko nieosiągnięcia celów środowiskowych – niezagrożone; działania podstawowe – porządkowanie systemu gospodarki ściekowej i realizacja Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych;
- c) Wiercica (z Rowami od Gordzielowa i Rowem od Jażwin - zlewnia obejmuje Chmielarze), kod JCWP PLRW600017181369, stanowiąca potok nizinny piaszczysty na utworach starogłacialnych oraz naturalną część wód; cel środowiskowy – dobry stan ekologiczny i chemiczny; aktualny stan – zły, ryzyko nieosiągnięcia celów środowiskowych – zagrożone; brak możliwości technicznych osiągnięcia celów środowiskowych przed 2021r – nie zidentyfikowano presji mających wpływ na obniżoną ocenę stanu chemicznego (w Chmielarzach stwierdzono przekroczenia dopuszczalnego poziomu stężeń substancji priorytetowych); planuje się dokonanie rozpoznania przyczyn obniżonego stanu chemicznego w celu prawidłowego zaplanowania działań naprawczych; planuje się weryfikację Programu ochrony środowiska dla gminy w zakresie ograniczania emisji do atmosfery wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych; działania podstawowe – porządkowanie systemu gospodarki ściekowej; działania uzupełniające – przegląd pozwoleń wodnoprawnych;
- d) Bystra (z Rowem od Pacierzowa - zlewnia obejmuje: Zawadę, Konary, Pacierzów, część Karczewic, część Rzerzeczyc), kod JCWP PLRW600017181389, stanowiąca potok nizinny piaszczysty na utworach starogłacialnych oraz naturalną część wód; cel środowiskowy – dobry stan ekologiczny i chemiczny; aktualny stan – zły, ryzyko nieosiągnięcia celów środowiskowych –zagrożone; brak możliwości technicznych i dysproporcjonalne koszty osiągnięcia celów środowiskowych przed 2021r – brak możliwości wskazania przyczyn nieosiągnięcia dobrego stanu, zaplanowanie i wdrożenie działań będzie generowało nieuzasadnione koszty; planuje się etapowanie działań mających na celu rozpoznanie jego przyczyn; działania podstawowe – porządkowanie systemu gospodarki ściekowej oraz kontrola użytkowników prywatnych i przedsiębiorstw; działania uzupełniające – monitoring;
- e) Widzówka (z Dopływem z Nieznanic i Rowem od Zdrowej - zlewnia obejmuje Kłomnice, część Bartkowic, Lipicze, Janaszów, Jamrozowiznę, Pustkowie Kłomnickie, Nieznanice, Zdrową), kod JCWP PLRW600016181549, stanowiąca potok nizinny lessowy lub gliniasty oraz naturalną część wód; cel środowiskowy – dobry stan ekologiczny i chemiczny; aktualny stan – zły, ryzyko nieosiągnięcia celów środowiskowych – niezagrożone; działania podstawowe – porządkowanie systemu gospodarki ściekowej i realizacja Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych;
- f) Pijawka (zlewnia obejmuje Kolonię Nieznanice), kod JCWP PLRW600016181569, stanowiąca potok nizinny lessowy lub gliniasty oraz naturalną część wód; cel środowiskowy – dobry stan ekologiczny i chemiczny; aktualny stan – zły, ryzyko nieosiągnięcia celów środowiskowych – niezagrożone; działania podstawowe – porządkowanie systemu gospodarki ściekowej i realizacja Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych;
- g) Wartę - od Wiercicy do Widzówki (z kanałem Młynówką, zlewnia obejmuje: teren między Garnkiem a Karczewicami, Śliwaków, część Zberezki), kod JCWP PLRW60001918153, stanowiącą rzekę nizinną piaszczysto-gliniastą oraz naturalną część wód; cel środowiskowy – bardzo dobry stan ekologiczny i dobry stan chemiczny; aktualny stan – dobry, ryzyko nieosiągnięcia celów środowiskowych – niezagrożone; działania podstawowe – porządkowanie systemu gospodarki ściekowej;

- h) Wartę - od Cieką spod Rudnik do Wiercicy (zlewnia obejmuje: Trzaskę, Rzeki Wielkie i Rzeki Małe), kod JCWP PLRW600019181359, stanowiącą rzekę nizinną piaszczysto-gliniastą oraz silnie zmienioną część wód; cel środowiskowy – dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny; aktualny stan – zły, ryzyko nieosiągnięcia celów środowiskowych – zagrożone; brak możliwości technicznych osiągnięcia celów środowiskowych przed 2021r – nie zidentyfikowano presji występujących przekroczeń wskaźników jakości (na punkcie kontrolnym w Rzekach Małych stwierdzono przekroczenia dopuszczalnego poziomu stężeń substancji priorytetowych); rozpoznanie przyczyn zapewni realizacja na poziomie krajowym (utworzenie danych o zmianach hydromorfologicznych); planowane jest opracowanie dobrych praktyk w zakresie robót hydrotechnicznych i prac utrzymaniowych wraz z ustaleniem zasad ich wdrażania oraz opracowania krajowego programu reneturalizacji wód powierzchniowych; działania podstawowe – porządkowanie systemu gospodarki ściekowej; działania uzupełniające – analiza stanu zlewni;
- i) Wartę - od Zbiornika Poraj do Cieką spod Rudnik (zlewnia obejmuje Skrzydlów), kod JCWP PLRW60001918133, stanowiącą rzekę nizinną piaszczysto-gliniastą oraz silnie zmienioną część wód; cel środowiskowy – dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny; aktualny stan – zły, ryzyko nieosiągnięcia celów środowiskowych – zagrożone; brak możliwości technicznych osiągnięcia celów środowiskowych przed 2021r – nie zidentyfikowano presji mających wpływ na obniżoną ocenę stanu chemicznego; planuje się dokonanie szczegółowego rozpoznania przyczyn obniżonego stanu chemicznego w celu prawidłowego zaplanowania działań naprawczych; planuje się weryfikację Programu ochrony środowiska dla gminy w zakresie ograniczania emisji do atmosfery wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych; działania podstawowe – porządkowanie systemu gospodarki ściekowej i realizacja Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych; działania uzupełniające – przegląd pozwoleń wodnoprawnych.

Zgodnie z danymi Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach (ocena 2015r)

- a) Kanał Warty ze Starą Wiercicą i Kanałem Lodowym: II klasa elementów biologicznych i hydromorfologicznych, poniżej stanu dobrego klasy elementów fizykochemicznych; ocena stanu potencjału ekologicznego - umiarkowana, ocena stanu ogólnego – zła;
- b) Wiercica: IV klasa elementów biologicznych, II klasa elementów: hydromorfologicznych, fizykochemicznych; ocena stanu potencjału ekologicznego -słaba, ocena stanu chemicznego -poniżej stanu dobrego (ze względu na przekroczone stężenie średnioroczne), ocena stanu ogólnego – zła;
- c) Pijawka: II klasa elementów: biologicznych, hydromorfologicznych i fizykochemicznych; ocena stanu potencjału ekologicznego - dobra;
- d) Warta od Cieką spod Rudnik do Wiercicy: IV klasa elementów biologicznych, II klasa elementów: hydromorfologicznych i fizykochemicznych; ocena stanu potencjału ekologicznego - słaba, ocena stanu chemicznego - poniżej stanu dobrego (ze względu na przekroczone stężenie średnioroczne), ocena stanu ogólnego – zła;
- e) Warta - od Zbiornika Poraj do Cieką spod Rudnik: II klasa elementów: biologicznych, hydromorfologicznych i fizykochemicznych; ocena stanu potencjału ekologicznego - dobra, ocena stanu chemicznego - poniżej stanu dobrego (ze względu na przekroczone stężenie średnioroczne), ocena stanu ogólnego – zła.

Do jednolitych części wód powierzchniowych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych zaliczono: Kanał Warty ze Starą Wiercicą i Kanałem Lodowym, Wiercicę, Pijawkę, Wartę - od Cieką spod Rudnik do Wiercicy, Wartę - od Zbiornika Poraj do Cieką spod Rudnik.

W granicach gminy, oprócz wód płynących występują wody powierzchniowe stojące - liczne zbiorniki wodne na ciekach wodnych lub stawy - pełniące funkcje melioracyjne, hodowlane, rekreacyjne.

W granicach gminy Kłomnice nie występują jednolite części wód powierzchniowych przeznaczone:

- a) do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia,
b) do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych,

Obszar gminy Kłomnice nie jest położony w granicach obszarów:

- a) przeznaczonych do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym,
b) wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych,
c) przeznaczonych do ochrony siedlisk lub gatunków, ustanowionych w ustawie o ochronie przyrody, dla których utrzymanie lub poprawa stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie.

Wody podziemne

Według mapy hydrologicznej Polski, teren gminy Kłomnice należy do jednostki hydrogeologicznej Region Nidziański z głównym poziomem wodonośnym szczelinowo-krasowym kredy górnej, połączonym z poziomem czwartorzędowym. Wody z poziomu górnokredowego zalicza się do wód na pograniczu wód słodkich i akratepę; wody są trójtone typu wapniowo-wodorowęglanowo-siarczkowego; wody są średnio twarde - twardość ogólna ok. 361 mg/l - 535 mg/l, słabo zasadowe.

Gmina Kłomnice położona jest w środkowej części JCWP PLGW 600099 (poprzednio 650095).

Stan ilościowy i chemiczny wód podziemnych jest oceniany jako dobry, niezagrożony.

Gmina Kłomnice jest położona w granicach dwu Głównych Zbiorników Wód Podziemnych - GZWP nr 326 Częstochowa E i GZWP 408 Niecka Miechowska.

Zgodnie z ustaleniami aktualizacji Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry w latach 2016 -2021 JCWP PLGW 600099: wykorzystywany jest do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia; cel środowiskowy - dobry stan chemiczny i dobry stan ilościowy; ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych – niezagrożona. Do podstawowych działań administracyjnych mających na celu utrzymanie celów środowiskowych dla JCWP wskazano: badanie i monitorowanie środowiska wodnego oraz sprawozdawczość z zakresu korzystania z wód.

Gmina Kłomnice jest położona w granicach rejonu wodnego - obszaru szczególnie narażonego na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych, z którego odpływ azotu ze źródeł rolniczych należy ograniczyć.

W granicach gminy Kłomnice nie ustanowiono zgodnie z przepisami ustawy Prawo wodne obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych.

Zasoby i stan wód podziemnych

Położenie gminy Kłomnice w strukturach geologicznych i hydrogeologicznych stwarza korzystne warunki dla poboru wód podziemnych. Udokumentowane zasoby wód podziemnych w pełni zaspokajają istniejące i perspektywiczne potrzeby gminy Kłomnice w wodę pitną i przemysłową.

Wody podziemne dla części ujęć są zaliczane do III klasy czystości, ze względu na zanieczyszczenie związkami azotu (Kłomnice, Witkowice). Wody spełniają wymagania stawiane w przepisach dotyczących jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludność - za wyjątkiem ujęcia w Witkowicach, gdzie woda musi być uzdatniana.

Występujące zanieczyszczenia są spowodowane niekontrolowanym odprowadzeniem zanieczyszczeń do gruntu (zanieczyszczenia komunalne oraz zanieczyszczenia związane z prowadzoną hodowlą zwierząt i nawożeniem pól) oraz budową geologiczną podłoża (monoklinalnie ułożonych warstw, występującej łączności hydraulicznej poziomu czwartorzędowego z poziomem kredowym lub poziomem jurajskim, barku warstw izolujących między poziomami wodonośnymi).

Według badań monitoringowych sieci regionalnej z punktu pomiarowego w Kłomnicach K204/R wody podziemne w latach 2013 - 2015 utrzymywały III klasę jakości - ze względu na występujące $\text{Ca}, \text{NO}_3\text{Ca}, \text{NO}_3$.

Dla terenu gminy Kłomnice, przy gospodarowaniu wodami, obowiązują:

- 1) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. z 2016r. poz. 1967)
- 2) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry (Dz. U. z 2016r. poz. 1938)
- 3) akty prawa miejscowego - Rozporządzenia Dyrektora RZGW w Poznaniu z dnia:
 - 3 kwietnia 2014r. określające warunki korzystania z wód regionu wodnego Warty (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2014r., poz. 1974, z 2017 r. poz. 4337),
 - 16 grudnia 2016r. w sprawie planu utrzymania wód w regionie wodnym Warty (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2016r. poz. 6961)
 - 1 marca 2017r. w sprawie określenia w regionie wodnym Warty wód powierzchniowych i podziemnych wrażliwych na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszaru szczególnie narażonego z którego odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2017r. poz. 1284)

Obszar gminy nie został wyznaczony jako wymagający sporządzenia warunków korzystania z wód zlewni.

Plan przeciwdziałania skutkom suszy na obszarze dorzecza Odry ma być przygotowany w roku 2020.

4) Stan powietrza atmosferycznego

Sejmik Województwa Śląskiego uchwałą nr IV/57/3/2014 z dnia 1 grudnia 2014r. przyjął Program ochrony powietrza dla terenu województwa śląskiego mającego na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2014r. poz. 6275).

Jak wynika z programu:

- Gmina Kłomnice znajduje się w strefie śląskiej (PL 24050) obejmującej wszystkie gminy województwa, za wyjątkiem dużych miast tworzących aglomeracje,
- dla strefy śląskiej program ochrony powietrza opracowano ze względu na przekroczenia: dopuszczalnej wartości stężenia średniorocznego oraz liczby przekroczeń dopuszczalnej wartości stężenia 24-godzinnego pyłu zawieszonego PM₁₀, dopuszczalnej wartości stężenia średniorocznego pyłu zawieszonego PM_{2,5}, docelowej wartości stężenia średniorocznego benzo(α)pirenu, dopuszczalnej częstości poziomu przekraczania poziomu stężenia 24-godzinnego dwutlenku siarki, poziomu docelowego oraz poziomu długoterminowego ozonu oraz dopuszczalnej częstości przekroczenia poziomu docelowego 8-godzinnego ozonu,
- główną przyczyną wystąpienia przekroczeń pyłu zawieszonego PM₁₀, PM_{2,5} i benzo(α)pirenu w okresie zimowym jest emisja z indywidualnego ogrzewania budynków, a w okresie letnim bliskość dróg z intensywnym ruchem; w powiecie częstochowskim źródłem lokalnych zanieczyszczeń powietrza są głównie źródła powierzchniowe; duży udział ma rolnictwo i komunikacja; udział przemysłu lokalnego w zanieczyszczeniu powietrza jest nieznaczny,
- w granicach gminy Kłomnice nie jest prowadzony monitoring powietrza; najbliższy punkt pomiarowy dla strefy umieszczony jest w Żłotym Potoku, gdzie pomiary obejmują występujące poziomy SO₂, NO₂, PM₁₀ i PM_{2,5}; pomiary prowadzone w Żłotym Potoku w latach 2006-2012 nie wykazały przekroczeń dopuszczalnego stężenia średniorocznego PM₁₀; liczba dni z przekroczeniem normy 24 - godzinnej PM₁₀ do 50 µg/m³ wahała się od 19 do 63 dni w roku; wyższe przekroczenia notowane były sporadycznie (1 dzień w roku 2012r. dla normy 24 - godzinnej PM₁₀ do 200 µg/m³); przekroczenia normy dla pyłu zawieszonego PM_{2,5} oraz NO₂ nie występowały,
- z opracowanych map przedstawiających rozkład stężeń zanieczyszczeń średniorocznych dla strefy śląskiej wynika, że w gminie Kłomnice: prognozowane jest nieznaczne przekroczenia dopuszczalnych poziomów rocznego stężenia pyłu PM₁₀ dla terenu zwartej zabudowy Kłomnic, Bartkowic oraz Konar; obszar całej gminy - tak jak i praktycznie cały obszar strefy śląskiej - jest narażony na wystąpienie przekroczeń maksymalnego poziomu dobowego PM₁₀ na poziomie prognozowanym 70-80 µg/m³ w pasie zwartej zabudowy miejscowości: Kłomnice, Bartkowice i Konary oraz 60-70 µg/m³ dla pozostałej części gminy (przy dopuszczalnym poziomie 50 µg/m³) ponad 35 dni w roku; obszar gminy nie jest narażony na przekroczenie dopuszczalnych średniorocznych stężeń pyłu PM_{2,5}; obszar gminy, tak jak cała strefa śląska, jest narażony na wystąpienie przekroczeń średniorocznych benzo(α)pirenu, z tym, że w stosunku do całej strefy przekroczenia w powiatach częstochowskim i lublinieckim są najniższe; gmina jest narażona na przekroczenia dopuszczalnego poziomu ozonu; obszar gminy nie jest narażony na przekroczenie dopuszczalnych średniorocznych poziomów zanieczyszczeń SO₂ i NO₂,
- gmina Kłomnice nie została wskazana jako gmina wymagająca działań naprawczych, w związku z wystąpieniem przekroczeń poziomu dopuszczalnego PM₁₀ i PM_{2,5}.

Program został oparty o dane z roku 2012; stan powietrza ulega zmianom i dane mogą być różne w kolejnych latach. Wielkość poszczególnych zanieczyszczeń publikowanych przez WIOŚ dla gminy ma znaczenie prognostyczne (jest to wynik analizy matematycznej a nie wynik monitoringu).

W programie określono szczegółowe zadania, których realizacja pozwoli na osiągnięcie zakładanych celów środowiskowych; w większości są to działania nie związane z planowaniem przestrzennym. W zakresie planowania przestrzennego wskazano na potrzebę uwzględniania w planach miejscowych wymogu zaopatrywania mieszkań w ciepło z nośników nie powodujących nadmiernej niskiej emisji PM₁₀ oraz projektowanie zabudowy uwzględniającej przewietrzanie terenów o gęstej zabudowie.

Sejmik Województwa Śląskiego uchwałą nr V/36/1/2017 z dnia 7 kwietnia 2017r. wprowadził na obszarze województwa śląskiego ograniczenia w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2017r. poz. 2624).

5) Występujące uciążliwości: hałas, wibracje i promieniowanie elektromagnetyczne

W granicach gminy Kłomnice źródłami hałasu są:

- a) źródła liniowe – należą do nich linie komunikacyjne (droga krajowa nr 91 oraz linia kolejowa),
- b) źródła punktowe – należą do nich zakłady produkcyjne, obiekty usługowe oraz rolnictwo.

Sejmik Województwa Śląskiego uchwałą Nr V/15/2015 z dnia 16 listopada 2015r. przyjął Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego do roku 2018 dla terenów poza aglomeracjami, położonych wzdłuż odcinków dróg o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie i odcinków linii kolejowych o natężeniu ruchu powyżej 30 000 pociągów rocznie (Dz.Urz. Woj. Śląskiego z 2015r. poz.5949). Programem objęto odcinek DK91 od Częstochowy do Kłomnic (do wiaduktu kolejowego).

Jak wynika z przeprowadzonych badań, zakres naruszeń dopuszczalnych wartości poziomu hałasu wyrażonego określonego L_{DWN} obejmuje przede wszystkim położoną wzdłuż tej drogi zabudowę jednorodzinna i usługową położoną w pierwszej linii zabudowy - znajdujące się w strefie poziomu dźwięku określonego L_{DWN} o wartości przekraczającej dopuszczalną normę głównie o około 0,1 - 5 dB.

Jak wynika z map immisyjnych, dla badanego odcinka, immisja hałasu wyniosła od osi drogi:

- a) dla L_{DWN} : 65-70dB - do 15m, 60-65dB - do 60-70m, 55- 60dB - do 120m (miejscami do 80-160m),
- b) dla L_N : 60-65db - do 15m, 55-60dB - do 40m, 50-55dB - do 80m.

Brak aktualnych badań poziomu hałasu na pozostałym odcinku DK91 i wzdłuż linii kolejowej.

Do działań mających na celu poprawę klimatu akustycznego zaliczono: remont nawierzchni dróg, ograniczanie prędkości pojazdów, utworzenie strefy ruchu uspokojonego, budowę ekranów akustycznych (w miejscach możliwych z uwagi na bezpieczeństwo ruchu drogowego), budowę obwodnic lub dróg alternatywnych, niedopuszczanie do obudowywania dróg obiektami mieszkalnymi.

Terenem narażonym na drgania jest pas terenu wzdłuż linii kolejowej - na terenie płaskim, o średnich warunkach gruntowych oddziaływanie dotyczy terenu w odległości do 60m od osi skrajnego toru.

Prowadzony monitoring nie wykazuje zagrożenia promieniowaniem elektromagnetycznym na terenie gminy (natężenie pola elektrycznego 0,24V/m - pomiar w 2013r. przy kościele św. Marcina Kłomnicach). Podwyższony poziom promieniowania może wystąpić na terenach bezpośrednio przylegających do linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia, stacji 110/15 kV i stacjach bazowych telefonii komórkowej.

6) Klimat

Gmina Kłomnice położona jest w częstochowsko - kieleckiej dzielnicy klimatycznej charakteryzującej się korzystnymi warunkami klimatycznymi. W rejonie tym notuje się: średnioroczną temperaturę powietrza 7- 8,5°C, okres wegetacji 200 - 210 dni (jedna z większych wartości w Polsce), okres bezprzymrozkowy - 130-160 dni, długość zalegania okrywy śnieżnej - 60-80 dni, a średnią liczbę dni z mgłą - 28 dni.

Mniej korzystne są warunki wilgotnościowe. Średnia suma opadów wynosi 650 - 700 mm z objawami niedoboru w miesiącach maj - sierpień. Wilgotność względna powietrza najwyższe wartości osiąga w listopadzie - lutym (85-88%), najniższą w maju - lipcu (71-78%). Wiąże się to z powstawaniem mgieł, występujących częściej w zimie, nad terenami wilgotnymi, dolinami i obniżeniami, niż nad obszarami suchymi i wyżej położonymi.

Największe zachmurzenie przypada na: listopad, grudzień i luty, najmniejsze na styczeń i wrzesień.

Przeważają wiatry zachodnie (18,8%) i południowo-zachodnie (17,8%); wiatry północno-wschodnie częściej występują w okresie zimy - 12,5%. Często występują okresy ciszy (22,4% obserwacji).

Warunki klimatyczne mają duże znaczenie dla stanu powietrza - na przekroczenie dopuszczalnych wielkości zanieczyszczeń znaczący wpływ mają występujące mgły (przy zwiększonej wilgotności) oraz występowanie okresów bezwietrznych.

WPŁYW ZMIAN KLIMATU NA RYZYKO POWODZIOWE

Charakterystyczne dla zmian klimatycznych w ostatnich okresach jest wzrost średnich temperatur.

Przeprowadzone analizy w ramach projektu KLIMADA oraz programu SPA 2020 nie wykazały znaczących zmian w przepływach maksymalnych rzek, przy dwukrotnym wzroście częstotliwości występowania zjawisk o charakterze ekstremalnym - susz i powodzi. Wiąże się to też z czynnikami antropogenicznymi - brakiem zapewnienia właściwego przepływu wód powodziowych i zbyt niskiej pojemności retencyjnej naturalnej i sztucznych zbiorników. Wzrost temperatur będzie oddziaływać pozytywnie poprzez zmniejszenia prawdopodobieństwa wystąpienia powodzi roztopowych, powodując jednocześnie pogorszenie kondycji ekosystemów i struktury gleby.

7) Walory przyrodnicze - obiekty i obszary wymagające ochrony

Gmina Kłomnice nie wyróżnia się pod względem przyrodniczym, nie jest objęty powierzchniowymi prawnymi formami ochrony przyrody; prawnie chronione są pomniki przyrody ożywionej: 2 szt dębów szypułkowych w Janaszowie, dąb szypułkowy w Nieznanicach, brzoza żółta w Skrzydlowie.

Gmina Kłomnice znajduje się w granicach korytarzy ekologicznych:

- korytarz ekologiczny - ssaki kopytne "K/LO-N" przebiegający w dolinie rzeki Warty, położony we wschodniej i południowej części gminy, z fragmentem newralgicznym między miejscowościami Garnek i Karczewice oraz "K/LZ-N" obejmujący południowo-wschodnią część gminy (tereny leśne),
- korytarz ekologiczny - ssaki drapieżne "D/JURA-N" przebiegający we wschodniej części gminy, w dolinie rzeki Warty, z fragmentem newralgicznym między miejscowościami Garnek i Karczewice,
- korytarz ekologiczny - ptaki "Dolina górnej Warty" - korytarz regionalny, przebiegający w dolinie rzeki Warty, położony we wschodniej i południowej części gminy oraz obejmujący północno-wschodnią część gminy.

Korytarze ekologiczne stanowią obszary umożliwiające migrację roślin, zwierząt lub grzybów. Korytarze ekologiczne nie są zaliczone przez przepisy ustawy o ochronie przyrody do form ochrony przyrody prawnie chronionych. Obszary te w studium uwarunkowań i planach miejscowych powinny być uwzględnione, w szczególności w przypadku lokalizacji nowych linii komunikacyjnych oraz infrastruktury technicznej (obiektów napowietrznych i podziemnych, w szczególności rurociągów, linii kablowych oraz innych obiektów liniowych), poprzez ich przeprowadzenie w sposób umożliwiający przemieszczanie się dziko żyjących zwierząt.

W granicach gminy Kłomnice ze względu na walory przyrodnicze szczególną ochroną należy objąć:

- dolinę Warty - korytarz ekologiczny, z unikatowymi odcinkami meandrujących cieków wodnych,
- tereny leśne oraz występujące cenne tereny zieleni, w tym parki podworskie i aleje przydrożne,
- zwarte obszary gruntów pochodzenia organicznego (tereny o największej bioróżnorodności).

W sąsiedztwie gminy Kłomnice najbliższe występują :

- od strony południowo-zachodniej: Park Krajobrazowy Orlich Gniazd (gmina sąsiaduje z otuliną parku; granica parku > 1 km) oraz obszar Natura 2000 Przełom Warty koło Mstowa (ponad 4,5 km),
- od strony południowej: Park Krajobrazowy Stawki (otulina w odległości ponad 1km, a park ponad 2,5 km od granicy gminy Kłomnice) oraz obszar Natura 2000 Wielki Las (w odległości ponad 5 km).

8) Walory krajobrazowe środowiska, w tym krajobrazu kulturowego

Rekomendacja i wnioski zawarte w audycie krajobrazowym lub określenie przez audyt krajobrazowy granic krajobrazów priorytetowych

Dla terenu województwa śląskiego do chwili sporządzenia Studium z 2017r. nie sporządzono audytu krajobrazowego (nie wyznaczono granic krajobrazów priorytetowych).

Dominującym typem rzeźby terenu na obszarze gminy jest rzeźba niskofalista i niskopagórkowata zajmująca 68% powierzchni gminy. Rzeźba płaskorówninna zajmuje 32% powierzchni gminy.

W ukształtowaniu terenu Niecki Włoszczowskiej dominują rozległe obniżenia położone na wysokości od 210 m n.p.m. do ok. 260 m n.p.m. w zachodnim rejonie Witkowic i Nieznanic.

Występują tu formy pochodzenia : lodowcowego, wodnolodowcowego, rzeczno i eolitocznego.

Ponad obniżenia wznoszą się płaskowzgórza o wysokościach do 265 m n.p.m. na zachód od Witkowic.

Przeprowadzona waloryzacja krajobrazów kulturowych, z zastosowaniem kryteriów dotyczących: morfologii (struktury przyrodniczej i antropogenicznej), fizjonomii (formy) oraz niematerialnych wartości krajobrazu wynikających ze sposobu jego użytkowania – naturalności, rzadkości, różnorodności, mozaikowości, reprezentatywności, kompozycji, piętrowości, wieloplanowości, zmienności fizjonomicznej, użytkowości, dawności (historyczności), autentyczności (rdzenności), unikatowości, wartości estetycznych, emocjonalnych i symbolicznych (bez względu na stopień dominacji składników przyrodniczych), pozwala na zaklasyfikowanie większości powierzchni gminy Kłomnice do krajobrazów kulturowych typowych lub przeciętnych. Jedynym obszarem wskazanym jako obszar wymagający szczególnej ochrony i promocji, stanowi obszar doliny rzeki Warty, od granicy z gminą Mstów do ujścia rzeki Wiercicy - ze względu na występowanie unikatowych labiryntowych krajobrazów meandrującej doliny.

**15. WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH
WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ZŁOŻ KOPALIN, ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH
ORAZ UDOKUMENTOWANYCH KOMPLEKSÓW PODZIEMNEGO SKŁADOWANIA DWUTLENKU
WĘGLA
WYSTĘPOWANIE TERENÓW I OBSZARÓW GÓRNICZYCH**

1) Obszary naturalnych zagrożeń geologicznych

W granicach gminy Kłomnice nie występują obszary naturalnych zagrożeń geologicznych, w szczególności obszary zagrożone osuwaniem się mas ziemnych. Lokalnie występują tereny o złożonych lub skomplikowanych warunkach gruntowych - dotyczy to stromych skarp rzeki Warty (w Rzekach Wielkich oraz Skrzydlowie), obszarów występowania gleb organicznych, w szczególności stale lub okresowo nawodnionych oraz miejscowo występujące formy krasu powierzchniowego w formie zagłębień bezodpływowych (zagrożone rozwojem form krasowych).

WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ZŁOŻ KOPALIN

W gminie Kłomnice występują udokumentowane złoża kopalin - kruszywa naturalnego (piasku):

- Karczewie I (złożo KN 17489) - w Karczewicach, na pow. 1,991ha w granicach działki nr ew. 175, o zasobach bilansowych w złożu w ilości ok. 272,9 tys. ton ; dokumentację geologiczną złoża zatwierdzono decyzją Nr OŚ.6528.2.2014-VI.KŁ-1 Starosty Częstochowskiego z 22 stycznia 2015r.
- Karczewice II (złożo KN 17973) - w Rzekach Małych, na pow. 1,0984ha, w granicach działki nr ew. 164, o zasobach bilansowych ok. 146,6 tys. ton ; dokumentację geologiczną złoża zatwierdzono decyzją Nr OŚ.6528.3.2015/2016-VI.KŁ-1 Starosty Częstochowskiego z 25 stycznia 2016r.

Złoża nie są objęte własnością górnictw, eksploatacja złóż ma być prowadzona metodą odkrywkową, bez użycia środków strzałowych, w wielkości do 20 tys. m³ w roku kalendarzowym. Miąższość złóż wynosi od ok. 2 m do ok. 12m, przy grubości nadkładu od 0,4 m do 1,5m.

Złoża są zawodnione, przewiduje się eksploatację piasku "z wody" (bez odwadniania złóż).

2) Występowanie udokumentowanych zasobów wód podziemnych

Gmina Kłomnice położona jest w środkowej części JCWPd 99. W granicach tej jednostki występuje kilka udokumentowanych poziomów wodonośnych - w utworach czwartorzędowych (wody porowe w utworach piaszczystych i żwirowych), w utworach kredy górnej (wody szczelinowe w utworach węglanowych), w utworach kredy dolnej (wody porowe i szczelinowo-porowe w piaskach i piaskowcach), w osadach jury - w piaskach i piaskowcach jury środkowej i dolnej (wody szczelinowo-krasowe) i w węglanowych utworach jury górnej (wody szczelinowo-porowe) oraz w utworach triasu środkowego (wody szczelinowo-krasowe w utworach węglanowych).

Gmina Kłomnice jest położona w granicach Głównych Zbiorników Wód Podziemnych:

- nr 326 Częstochowa E (J3 - osady jury górnej, zbiornik szczelinowo-krasowy),
- nr 408 Niecka Miechowska (Cr3- utwory kredy górnej - zbiornik szczelinowy).

Dla zbiorników wód nie ustanowiono zgodnie z przepisami Prawa wodnego obszarów ochronnych.

3) Występowanie udokumentowanych kompleksów podziemnego składowania dwutlenku węgla

W granicach administracyjnych gminy Kłomnice nie występują udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla.

4) Występowanie terenów i obszarów górniczych

Na terenie o powierzchni 1,15 ha położonym w Karczewicach przy ul. Nadrzecznej, decyzją nr OŚ.VI.7512/2/2005 Starosty Powiatowego w Częstochowie z dnia 2 maja 2005r. wydano koncesję na prowadzenie eksploatacji kruszywa naturalnego - piasku - ze złoża "Karczewice" (KN 6978). W decyzji tej ustalono granice terenu i obszaru górnictwa. Termin ważności decyzji określono na 4 maja 2020r. Eksploatacja piasku na tym terenie została zakończona 31 grudnia 2009r.

Złożo "Karczewice" zostało wyeksploatowane, zasoby złoża zostały rozliczone, a złożo zostało skreślone z bilansu zasobów. Zakład górniczy został zlikwidowany a tereny po prowadzonej eksploatacji zostały zrehabilitowane - w miejscu po prowadzonej eksploatacji piasku utworzono zbiornik wodny.

Na terenie o powierzchni 1,99ha położonym w granicach działki nr 175 w Karczewicach decyzją nr OŚ.6522.2./2015/2016-VI.KŁ-1-PK Starosty Częstochowskiego z dnia 14 października 2016r. wydano koncesję na wydobywanie kopalin ze złoża "Karczewie I" i ustalono granice terenu i obszaru górnictwa. Termin ważności decyzji określono na 30 października 2031r.

16. WYMAGANIA DOTYCZĄCE OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ

Zgodnie z mapami zagrożenia powodziowego, sporządzonymi na podstawie ustawy Prawo wodne, tereny położone w dolinie rzek Warty i Wiercicy, są położone w granicach obszarów:

- szczególnie zagrożenia powodzią: o wysokim prawdopodobieństwie powodzi (10% - raz na 10 lat) i o średnim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi (wynoszącym 1% - raz na 100 lat),
- o niskim prawdopodobieństwie powodzi (wynoszącym 0,2% - raz na 500 lat).

Na południowym fragmencie gminy Kłomnice obowiązuje Studium ochrony przeciwpowodziowej dla rzeki Wiercicy, wyznaczające granice zasięgu wód o prawdopodobieństwie wystąpienia raz na 100 lat (do czasu opracowania map zagrożenia powodziowego w II cyklu planistycznym).

Wymienione powyżej obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi obejmują:

- niezabudowane grunty rolne, w większości nie wykorzystywane dla prowadzenia produkcji rolnej tereny łąk i pastwisk - w znaczącej części zadrzewione lub zakrzaczone,
- istniejące tereny leśne - głównie w rejonie miejscowości: Chmielarze, Garnek, Karczewice, Pacierzów, Skrzydlów (w tym teren zabytkowego parku) i Śliwaków,
- pojedyncze nieruchomości (lub ich części) zabudowane lub dla których ustalono lokalizację zabudowy o funkcji mieszkaniowej lub zagrodowej, położone w miejscowościach: Chmielarze, Garnek (przy ul. Zachodniej, Południowej, Głównej, Błonie, Rolniczej i drodze ozn. nr 230), Karczewice (przy ul. Nadrzecznej i Wolności), Kuźnica, Rzeki Małe, Skrzydlów (przy ul. Nadrzecznej), Śliwaków, Zawada (przy ul. Sobieskiego, Kościuszki i Łąkowej),
- tereny istniejącej zabudowy produkcyjnej - w miejscowościach: Rzeki Małe (przy rzece Warcie), Garnek (przy ul. Rolniczej i Południowej), Zawada (przy ul. Kościuszki),
- tereny wypoczynku, rekreacji lub agroturystyki - w miejscowościach Garnek, Karczewice, Zawada,
- tereny istniejącej infrastruktury - dróg publicznych, napowietrznych linii elektroenergetycznych wysokiego, średniego i niskiego napięcia,
- tereny istniejących małych elektrowni wodnych, zbiorników wodnych, stawów,
- tereny przeznaczone w obowiązującym planie miejscowym z 2016r. do zalesienia (na znaczących obszarach położonych w obszarach narażonych na niebezpieczeństwo powodzi),
- tereny niezabudowane, przeznaczone w obowiązującym planie miejscowym z 2016r. na cele budowlane obejmujące tereny w: Garnku, Karczewicach, Kuźnicy, Rzekach Małych, Zawadzie.

W granicach gminy Kłomnice nie występują wały przeciwpowodziowe i obszary narażone na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wałów przeciwpowodziowych.

Na głównych ciekach wodnych zlokalizowane są obiekty hydrotechniczne (jazy, śluzy, progi, w tym progi na Warcie w Zawadzie i w Karczewicach) oraz małe elektrownie wodne. Stan tych obiektów jest zróżnicowany, w części nie są właściwie utrzymywane. W rejonie Śliwakowa występują szkody powodziowe - istnieje konieczność rozdziału wód rzek Warty na właściwe koryto oraz Kanał Młynówki.

Na terenie gminy Kłomnice występują obszary o dużej retencji naturalnej (tereny leśne, podmokłe łąki), jednak generalnie wody nie są retencjonowane w odpowiednim stopniu (niski udział terenów zalesionych, nieodpowiedni stan urządzeń melioracyjnych, mała pojemność zbiorników wodnych).

Zgodnie z przepisami o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w studium określa się:

- w uwarunkowaniach - wymagania dotyczące ochrony przeciwpowodziowej,
- w kierunkach zagospodarowania przestrzennego - obszary szczególnego zagrożenia powodzią,
- na rysunku studium - granice obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi.

W przepisach z zakresu Prawa wodnego zawarte są zakazy i ograniczenia dotyczące możliwości zabudowy i zagospodarowania obszarów szczególnego zagrożenia powodzią. Zakazy te mają charakter powszechny i obowiązują niezależnie od ustaleń wprowadzonych w dokumentach planistycznych gmin. Podstawowe ograniczenia obejmują zakaz: gromadzenia odchodów zwierzęcych, środków chemicznych a także innych substancji lub materiałów, które mogą zanieczyścić wody, prowadzenia odzysku lub unieszkodliwiania odpadów oraz lokalizowania nowych cmentarzy.

Nie jest to norma bezwzględna - jednocześnie w przepisach ustawy Prawo wodne określono zasady uzyskiwania zgód na wykonanie określonych robót i czynności na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią (spraw rozstrzyganych w drodze decyzji w postępowaniu indywidualnym).

Z przepisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz Prawa wodnego wynika, że w celu zapewnienia ochrony ludności i mienia przed powodzią w opracowaniach planistycznych, istnieje obowiązek uwzględnienia obszarów szczególnego zagrożenia powodzią (przedstawienia informacji o zasadach zagospodarowania), na których obowiązują zakazy i ograniczenia, wynikające z Prawa wodnego. W zakresie tym należy brać pod uwagę prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi, poziom zagrożenia powodziowego oraz aktualne zagospodarowanie i dotychczasowe przeznaczenie terenów. Dla ochrony przed powodzią wymagane jest m.in. odpowiednie kształtowanie zagospodarowania przestrzennego dolin rzecznych lub terenów zalewowych, w szczególności obszarów szczególnego zagrożenia powodzią. Na obszarach tych w planach miejscowych powinno się wykluczyć możliwość wykonywania robót oraz czynności utrudniających ochronę przed powodzią lub zwiększających zagrożenie powodziowe (w szczególności w zakresie: budowy obiektów budowlanych i urządzeń wodnych, sadzenia drzew i krzewów, zmiany ukształtowania terenu lub składowania materiałów a także lokalizacji inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko).

W celu zapewnienia właściwych warunków przepływu wód powodziowych właściwy organ może w drodze decyzji nakazać usunięcia drzew lub krzewów na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią.

Rada Ministrów rozporządzeniem z dnia 18 października 2016r. przyjęła Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry (Dz.U. z 2016r. poz. 1938). Jak wynika z przyjętego programu:

- w regionie wodnym Warty dominują wezbrania wczesnowiosenne (skutek gwałtownego topnienia śniegu), a zalania terenu następują najczęściej na skutek powstania naturalnego lub sztucznego zatoru na cieku; wezbrania letnie opadowe mają drugorzędny charakter; wezbrania roztopowe występują na rozległych obszarach, a wezbrania opadowe mają najczęściej mają charakter lokalny,
- gmina Kłomnice nie została określona jako obszar o najwyższym, bardzo wysokim i wysokim poziomie ryzyka powodziowego (biorąc pod uwagę kryteria – stopień występowania zintegrowanego ryzyka powodziowego, zagrożenia zdrowia i życia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz prowadzenia działalności gospodarczej),
- w rejonie gminy Kłomnice nie występują ciekі istotne dla zachowania ciągłości morfologicznej, w tym stanowiące najważniejsze korytarze migracyjne ryb, ich tarlisk i dorastania form młodocianych,
- w regionie wodnym Warty podstawowe znaczenie dla ochrony przeciwpowodziowej i ograniczenia ryzyka powodzi mają prace utrzymaniowe, w szczególności mające na celu dostosowanie koryta wód powodziowych do wielkości przepływów obejmujące: wykaszanie i usuwanie zbędnych roślin (w tym drzew i krzewów) z dna i brzegów cieków wodnych oraz z przekrojów mostowych, udrażnianie przepływu wód powierzchniowych poprzez: usuwanie przeszkód naturalnych lub wynikających z działalności człowieka (w tym zatorów, namulów, rumoszu), zasypywanie wyrw w brzegach i dnie oraz ich likwidację przez zabudowę biologiczną,
- do najważniejszych technicznych środków ochrony przeciwpowodziowej zalicza się zapewnienie odpowiedniego stanu technicznego i bezpieczeństwa budowli piętrzących wodę stale lub okresowo wraz z remontem lub konserwacją budowli regulacyjnych i urządzeń wodnych,
- dla zahamowania wzrostu ryzyka powodziowego podstawowe znaczenie ma zwiększenie zdolności retencyjnej regionu (zwiększenie retencji terenów zabudowanych, rolnych i leśnych, w tym przez zwiększenie bioróżnorodności, zwiększenie pojemności powodziowej w zbiornikach retencyjnych, dostosowanie systemów melioracji do potrzeb ochrony przeciwpowodziowej),
- priorytetowe znaczenie dla zahamowania wzrostu i obniżenia istniejącego ryzyka powodziowego ma wspieranie działań nietechnicznych: poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym; ograniczenie wrażliwości obiektów i społeczności na zagrożenie powodziowe (stosowanie materiałów wodoodpornych i rozwiązań konstrukcyjnych zapewniających zwiększoną odporność nieruchomości na zalanie, uszczelnianie budynków, trwałe zabezpieczenie terenu przy budynkach); unikanie wzrostu i ograniczanie istniejącego zagospodarowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią (szczególnie w zakresie budowy obiektów: służących osobom o ograniczonej mobilności lub możliwości podejmowania decyzji, zagrażających środowisku, infrastrukturalnych, użyteczności publicznej); unikanie wzrostu oraz określenie warunków zagospodarowania obszarów o niskim prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi,
- konieczne jest opracowanie szczegółowych warunków będących podstawą do: wydania decyzji zwalniającej z zakazów w granicach obszarów szczególnego zagrożenia powodzią.

17. WYSTĘPOWANIE OBIEKTÓW I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

W granicach administracyjnych gminy Kłomnice, na podstawie przepisów z zakresu:

- 1) ustawy Prawo geologiczne i górnicze chronione są:
 - a) udokumentowane złoża kopalin: Karczewie I i Karczewice II,
 - b) tereny i obszary górnicze: Karczewice (teren zrekultywowany) i Karczewie I;
- 2) ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych chronione są:
 - a) grunty rolne stanowiące użytki rolne II i III klasy bonitacyjnej,
 - b) grunty leśne, w tym grunty leśne stanowiące własność Skarbu Państwa,
 - c) grunty rolne stanowiące użytki rolne klasy IV - VI wytworzone z gleb pochodzenia organicznego;
- 3) ustawy Prawo wodne chronione są:
 - a) obszary szczególnego zagrożenia powodzią,
 - b) tereny ochrony bezpośredniej ujęć wód podziemnych;
- 4) ustawy o ochronie przyrody chronione są pomniki przyrody ożywionej:
 - a) 2 szt dębów szypułkowych - Uchwałą nr 56/VIII/07 Rady Gminy Kłomnice z dnia 12 lipca 2007r. (Dz. Urz. Woj. Śląskiego Nr 142, poz 2842),
 - b) dąb szypułkowy - Rozporządzeniem nr 4/04 Wojewody Śląskiego z dnia 10 lutego 2004r. (Dz. Urz. Woj. Śląskiego Nr 10, poz 395),
 - c) brzoza żółta - Rozporządzeniem nr 23/94 Wojewody Częstochowskiego z dnia 30 grudnia 1994r., zm. Rozporządzeniem nr 4/96 Wojewody Częstochowskiego z dnia 6 lutego 1996r. (Dz. Urz. Woj. Częstochowskiego nr 2, poz. 5.);
- 5) ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami chronione są: tereny i obiekty wpisane do rejestru zabytków i do gminnej ewidencji zabytków oraz zabytki archeologiczne.

W granicach gminy Kłomnice występują obiekty i obszary, dla których przepisy wprowadzają ograniczenia w zagospodarowaniu terenów przylegających; w szczególności na podstawie:

- 1) rozporządzenia Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze (Dz. U. Nr 52, poz. 315):
 - a) w odległości 500m od granicy cmentarza obowiązuje zakaz lokalizacji ujęć wody służących jako źródło zaopatrzenia sieci wodociągowej w wodę do picia i potrzeb gospodarczych,
 - b) w odległości 50 m i 150 m od granicy cmentarza wymagane jest wprowadzenie stref ochrony sanitarnej (ograniczeń dla lokalizacji studni i zabudowy określonego rodzaju);
- 2) ustawy o drogach publicznych - w zakresie lokalizacji obiektów budowlanych w sąsiedztwie dróg,
- 3) ustawy o transporcie kolejowym oraz rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie wymagań w zakresie odległości i warunków dopuszczających usytuowanie drzew i krzewów, elementów ochrony akustycznej i wykonywania robót ziemnych w sąsiedztwie linii kolejowej, a także sposobu urządzania i utrzymywania zasłon odśnieżnych oraz pasów przeciwpożarowych - w zakresie usytuowania obiektów i zieleni oraz prowadzenia prac ziemnych przy inii kolejowej,
- 4) rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 26 kwietnia 2013r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe i ich usytuowanie (Dz. U. z 2013r. poz. 640) - w zakresie szerokości stref kontrolowanych wokół gazociągów oraz ograniczeń w zakresie lokalizacji obiektów i zieleni w sąsiedztwie gazociągów i stacji gazowych,
- 5) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 czerwca 2004r. w.s. szczegółowych wymagań weterynaryjnych dla prowadzenia schronisk dla zwierząt (Dz.U. Nr 158, poz. 1657) - w zakresie wymaganej odległości 150m od siedzib ludzkich, obiektów użyteczności publicznej, zakładów produkujących produkty pochodzenia zwierzęcego i miejsc gromadzenia zwierząt,
- 6) ustawy z dnia 20 maja 2016r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (Dz.U. z 2016r. poz. 961) – w zakresie wzajemnego usytuowania budynków mieszkalnych i elektrowni wiatrowych.

W granicach gminy Rędziny (gminy sąsiadującej z gminą Kłomnice) występują obiekty i obszary, dla których przepisy wprowadzają ograniczenia w zagospodarowaniu terenów położonych w granicach gminy Kłomnice - w miejscowości Kościelec zlokalizowane jest lotnisko Rudniki k/Częstochowy (EPRU) wpisane do rejestru lotnisk cywilnych pod numerem 67, jako lotnisko użytku wyłącznego, krajowe, naziemne z drogą startową o nawierzchni sztucznej, o kodzie referencyjnym 2B, z nieprzypadkowym podejściem do lądowania.

W granicach gminy Kłomnice nie obowiązują ograniczenia w zakresie wysokości obiektów budowlanych oraz naturalnych w otoczeniu lotniska - wyznaczonych przez powierzchnie ograniczające.

Dla zapewnienia bezpieczeństwa ruchu statków powietrznych w otoczeniu lotniska Rudniki, dla części gminy Kłomnice położonej w odległości mniejszej niż 5 km od granic lotniska Rudniki - obowiązują zakazy wprowadzone w art. 87 ust. 6 ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. Prawo lotnicze (Dz. U. z 2017 r. poz. 959):

- 1) budowy lub rozbudowy obiektów budowlanych, które mogą stanowić źródło żerowania ptaków,
- 2) hodowania ptaków mogących stanowić zagrożenie dla ruchu lotniczego.

Zakazy te dotyczą: zasadniczej części sołectwa Chorzenice (terenów położonych na zachód od ul. Głównej), terenów leśnych położonych w sołectwie Rzerzeczyce na zachód od ul. Leśnej (rejonu Przybyłowa) oraz fragmentu terenów rolnych sołectwa Nieznanice (położonych przy od strony sołectwa Chorzenice, przy granicy z gminą Mykanów).